

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Podpora udržitelného rozvoje a podnikání v České republice
Support of Sustainable Development and Entrepreneurship in the Czech Republic

Student:

Adéla Gottwaldová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martina Krugerová, Ph.D.

Ostrava 2023

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Udržitelný rozvoj a udržitelné podnikání	6
2.1	Charakteristika udržitelného rozvoje	6
2.2	Principy udržitelného rozvoje	10
2.3	Pilíře udržitelného rozvoje	11
2.3.1	Ekonomický pilíř	12
2.3.2	Sociální pilíř.....	13
2.3.3	Ekologický pilíř	13
2.4	Udržitelné podnikání.....	13
2.4.1	Stakeholders.....	16
3	Systém podpory udržitelného rozvoje a podnikání v ČR	18
3.1	Strategický rámec Česká republika 2030.....	19
3.2	Nový akční plán pro oběhové hospodářství.....	20
3.2.1	Motivační nástroje v obcích ČR	21
3.3	Místní Agenda 21	23
3.3.1	Kritéria MA21.....	23
3.3.2	Organizační zázemí MA21	25
3.4	Adaptace na změnu klimatu	27
3.5	Koncepce městské a aktivní mobility	27
4	Podpora udržitelnosti v praxi.....	29
4.1	Představení města Krnov.....	29
4.2	Podpora podnikavosti a podnikání v Krnově.....	30
4.2.1	Program „Podnikavý Krnov“	31
4.3	Projekt Krnov – klimaticky odpovědné město.....	37
4.3.1	Adaptační strategie na změnu klimatu pro město Krnov.....	37
4.4	Návrh optimalizace odpadového hospodářství města Krnov.....	39
4.5	Koncepce cyklistické dopravy	42
4.5.1	Akční plán Koncepce cyklistické dopravy	43
4.6	Plán udržitelné mobility města.....	47
4.7	Zdravé město a Místní Agenda 21	48
4.7.1	Aktivity za rok 2022	49
5	Zhodnocení a doporučení.....	53
6	Závěr	57
	Seznam použité literatury	58
	Seznam zkratk	62

Seznam příloh	63
---------------------	----

1 Úvod

V bakalářské práci se budu zabývat podporou udržitelného rozvoje a podnikání v České republice. Téma, které jsem si vybrala je ve světě i v České republice velice aktuální, neboť se řeší čím dál častěji, co to vlastně udržitelnost je a jak ji aplikovat do běžného života. Můžeme udržitelnost chápat jako rozvoj, který neřeší pouze aktuální problémy, ale snaží se zachovat a vylepšovat životní situaci pro další generace, které přijdou po nás a budou chtít žít život, kde bude zachován ekosystém a základní funkce přírody. Intenzita růstu udržitelnosti stále stoupá, pro některé země je každodenní součástí života a pro některé země velký otazník. Nejedná se jen o ochranu životního prostředí, ale také o ekonomický a sociální rozvoj. Proto by měla být nastolena vzájemná rovnováha mezi enviromentálním, sociálním a ekonomickým pilířem udržitelného rozvoje. Udržitelnost v mnoha ohledech budí strach a nejistotu a je otázkou, co se stane, když lidé nebudou sledovat globální cíle a ochraňovat životní prostředí.

Udržitelnost v podnikání aplikuje spousta podniků, ať už se jedná o velké či malé podniky. V současnosti je na to i z určitého hlediska vyvíjen tlak veřejností. Mnoho lidí se snaží podporovat společnosti, které se zajímají o principy udržitelného rozvoje a při výběru produktu či služeb to může hrát velkou roli v jejich rozhodování. Udržitelné podnikání a jeho podpora v České republice přibývá. Jsou zde nabízené programy, například Ministerstvem průmyslu a obchodu nebo různými společnostmi, které mohou podnikatelé využívat. Podniky by neměli ignorovat globální krizi, ale snažit se svým podnikáním přispět k udržitelnějšímu vývoji.

Cílem této práce je zhodnotit jednotlivé podpory udržitelného rozvoje a podnikání, které město Krnov nabízí a zároveň navrhnout doporučení, která by mohla být aplikována do praxe.

K získání aktuálních informací o udržitelném rozvoji v Krnově jsem zvolila metodu rozhovoru s referentkami z odboru rozvoje města a odboru investic a správy majetku. Dále pro jednotlivé projekty a koncepce použiji metody analýzu, syntézu a dedukci.

V teoretická části se budu zabývat charakteristikou udržitelného rozvoje, jednotlivými principy, ekonomickým, sociálním a ekologickým pilířem, charakteristikou udržitelného podnikání, významem stakeholderů. V teoreticko-praktické části se budu zabývat systémem podpory udržitelného rozvoje a podnikání v České republice, blíže

přiblížím dokumenty Strategický rámec Česká republika 2030, Nový akční plán pro oběhové hospodářství a jeho motivační nástroje v obcích ČR, Místní Agendu 21, její kategorie, kritéria a aktuální počet realizátorů v ČR. Praktická část bude zaměřena na podporu udržitelnosti ve městě Krnov, kde budou uvedeny projekty a koncepce, které se věnují udržitelnosti, a do kterých je město Krnov zapojeno.

2 Udržitelný rozvoj a udržitelné podnikání

2.1 Charakteristika udržitelného rozvoje

Definice, které definují udržitelný rozvoj existuje celá řada, ale za primární je považována definice ze Zprávy Světové komise OSN pro životní prostředí a rozvoj v roce 1987 *Naše společná budoucnost*: „Trvale udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat jejich vlastní potřeby. Definice je využívána i vládou České republiky, která s ní pracuje v dokumentu zaměřeném na plánování udržitelného rozvoje, který nese název Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky. (Basl, Buchalcevoá a Gála, 2013) Tato definice v sobě zahrnuje dva klíčové pojmy:

- pojem potřeb, kterým se rozumí základní potřeby chudé části světové populace, které by měly být prioritou,
- myšlenka omezených možností na schopnost životního prostředí uspokojovat současné i budoucí potřeby, daných stavem technologií a společenské organizace. (Šimíčková a Drastichová, 2013)

V roce 1992 byl v ČR zákonem č.17/1992 Sb., o životním prostředí definován trvale udržitelný rozvoj. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2017) Definice v České republice zní „*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystému*“. (§6 zákona o životním prostředí)

Dokument, který měl za cíl upozornit na potenciální problémy, které by přechod ČR k udržitelnému rozvoji mohly ohrozit se nazývá **Strategie udržitelného rozvoje České republiky**, který byl 8. prosince 2004 schválen usnesením vlády. (Ministerstvo pro místní rozvoj)

Dokument, který vláda ČR schválila svým usnesením 11. 1. 2010 se nazývá **Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky**. Strategický rámec stanoví vizi udržitelného rozvoje, definuje jeho principy, klíčové priority a cíle. (Ministerstvo pro místní rozvoj)

Po shromáždění OSN v New Yorku v září 2015 reaguje Česká republika novým dokumentem **Strategický rámec Česká republika 2030** (Česká republika 2030). Je tak aktualizací dosavadního Strategického rámce ČR z roku 2010. Obsahuje 6 klíčových oblastí, kde jsou pro každou oblast formulovány strategické cíle a přenáší do nich „17 cílů udržitelného rozvoje“. Graficky je v obrázku 2.1. zpracováno 6 klíčových oblastí.

*Obr. 2.1 Strategický rámec České republiky 2030
Zdroj: Strategický rámec Česká republika 2030 (2017)*

Znečištění životního prostředí, chudoba a hlad jsou problémy, které jsou velmi závažné a zásadní pro svět. Proto OSN schválilo plán na summitu v New Yorku v roce 2015, který obsahuje 17 cílů udržitelného rozvoje. Na vytvoření se podíleli všechny členské státy OSN. Tyto cíle zní:

- 1. „skončíte s chudobou ve všech jejích podobách všude,*
- 2. ukončíte hlad, dosáhnete potravinové bezpečnosti a lepší výživy a propagujete udržitelné zemědělství,*
- 3. zajistit zdravý život a podporovat pohodu pro všechny v každém věku,*

4. *zajistit inkluzivní a spravedlivé kvalitní vzdělávání a podporovat příležitosti k celoživotnímu vzdělávání pro všechny,*
5. *dosáhnout rovnosti pohlaví a posílit postavení všech žen a dívek,*
6. *zajistit dostupnost a udržitelné hospodaření s vodou a hygienou pro všechny,*
7. *zajistit přístup k dostupné, spolehlivé, udržitelné a moderní energii pro všechny,*
8. *podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny,*
9. *vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a podporovat inovace,*
10. *snížit nerovnost v rámci zemí a mezi nimi,*
11. *učíňte města a lidská sídla inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná,*
12. *zajistit udržitelné vzorce spotřeby a výroby,*
13. *přijmout naléhavá opatření v boji proti změně klimatu a jejím dopadům,*
14. *chráňte a udržitelně využívejte oceány, moře a mořské zdroje pro udržitelný rozvoj,*
15. *chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně obhospodařovat lesy, bojovat proti desertifikaci a zastavit a zvrátit ztrátu biologické rozmanitosti,*
16. *podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, poskytovat přístup ke spravedlnosti pro všechny a budovat efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních,*
17. *posílit prostředky implementace a oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj“.* (Informační centrum OSN v Praze)

Pandemie COVID-19 a válka na Ukrajině zasáhli do mnoha cílů udržitelného rozvoje. Předpokládá se, že kvůli pandemii, válce na Ukrajině a inflaci, chudoba výrazně vzroste. Lidé trpící hladem narůstá a vytváří se globální potravinová krize. Kvůli pandemii se také snížila celosvětová očekávaná délka života a pro udržitelný rozvoj je zásadní zajistit zdravý život. Způsobilo to celosvětovou krizi ve vzdělávání a kvalita vzdělání se zhoršila (Informační centrum OSN v Praze). Je důležité aby se společnost spojila a dodržovala koncepci a cíle udržitelného rozvoje, které jsou znázorněny v obrázku 2.2.

Obr. 2.2 17 Cílů udržitelného rozvoje
Zdroj: Informační centrum OSN v Praze

Trvale udržitelný rozvoj je způsob rozvoje lidské společnosti, který uvádí v soulad hospodářský a společenský pokrok s plnohodnotným zachováním životního prostředí. Mezi hlavní cíle trvale udržitelného rozvoje patří zachování životního prostředí dalším generacím v co nejméně pozměněné podobě. (Dušek a Pána, 2010)

Cíle sociálního a ekonomického rozvoje musí být definovány ve všech zemích z hlediska udržitelnosti – rozvinutých nebo rozvojových, tržně orientovaných nebo centrálně plánovaných (Šimíčková a Drastichová, 2013). Koncept udržitelného rozvoje je založen na ochraně přírodních zdrojů, zavádění nových technologií, vyrovnání cílů a zájmů při tvorbě politik s dlouhodobým efektem, řízení a eliminaci rizik ve společnosti. Je založen na strategii win-win a řešení vzájemných ústupků mezi ekonomickými, sociálními, bezpečnostními a environmentálními hledisky. Také je založen na respektování principů, jako jsou prevence, předběžná opatrnost či „znečišťovatel platí“ (za likvidaci škod je zodpovědný ten, kdo je způsobí). Proto jsou zmiňovány jak technologické a politické přístupy, tak i kulturní změny doprovázené změnou hodnot a subjektivního vnímání kvality života. (Dušek a Pána, 2010)

Koncepce trvale udržitelného rozvoje popisuje současný stav člověka s vykreslením neduhů současného směřování společnosti. Cílovým stavem lidstva podle koncepce trvale udržitelného rozvoje je dosažení celoplanetárně hospodářsky rovnovážných společností uvědomělých osob, které věnují své úsilí, kde je to třeba, sledují globální cíle a reálné nebo hypotetické zisky blahu celého lidstva a jeho budoucnosti na úkor vlastního okamžitého prospěchu. (Dušek a Pána, 2010)

Moderní teorie udržitelného rozvoje je ustanovena pomocí kapitálových aktiv jako prostředek pro vytváření blahobytu. Podmínkou udržitelnosti je zde součet aktiv, celkové bohatství na obyvatele by se v průběhu času mělo zvyšovat, to znamená, že každá generace by měla na příští generaci odkazovat větší kapitálovou vybavenost, než je ta, kterou mají k dispozici nyní. Kapitál se zde dělí na lidský kapitál (znalosti, dovednosti), člověkem vytvořený kapitál, přírodní a sociální kapitál. (Šimíčková a Drastichová, 2013)

Udržitelný rozvoj není pouhou ochranou životního prostředí a přírody, vztahuje se i na oblast hospodářského růstu, nezaměstnanosti, organizací firem či vzdělání. Je snahou skloubit tyto oblasti dohromady s životním prostředím.

2.2 Principy udržitelného rozvoje

Je třeba, aby se principy udržitelného rozvoje dodržovaly a respektovaly pro tvorbu všech strategií. Strategický rámec Česká republika 2030 vymezuje uvedené principy a představuje tak možné způsoby využití v praxi.

Mějme na paměti, že udržitelný rozvoj je komplexní a dynamický systém

Znamená to tedy, že všechny oblasti jsou vzájemně propojeny (ekonomická, enviromentální, sociální). Musíme k nim přistupovat jednotně, jako jeden celek. Zároveň musíme udržovat rovnováhu v čase i prostoru, a té docílíme rovnováhou mezi třemi pilíři udržitelného rozvoje pomocí strategického plánování a řízení. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

Zachovávejme a podporujme rozmanitost

Zásadní pro udržitelný rozvoj je ochrana životního prostředí a přírody. Udržitelný rozvoj zahrnuje i různorodost perspektiv a toleranci k odlišnostem. Ty se mohou projevit v těchto zásadách – rovné příležitosti, předběžná opatrnost, globální odpovědnost. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

Respektujme základní lidská práva

Součástí udržitelného rozvoje je respektování principu svobody, rovnosti a práv všech, jejich odpovědnosti a tolerance při dosahování nejvyšší kvality života. Udržitelný rozvoj respektuje jak individuální hodnoty lidské společnosti (právo na život, vzdělání, bezpečnost, svobodu, rovnoprávnost), tak kolektivní hodnoty lidské společnosti (bezpečnost, globální a mezigenerační odpovědnost, solidarita). (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

Participujme, diskutujme, bud'me transparentní a hledejme nenásilná řešení konfliktů

Transparentnost je pro udržitelný rozvoj důležitou podmínkou a je chápána pomocí srozumitelných a kvalitních podkladů i dostatkem informací o rozhodovacích procesech státu. Tyto podklady nejsou pouze výsledky vědeckého poznání, ale i sběr kvalitních a srozumitelných informací od široké veřejnosti. Musí být také respektován i postoj různých společenských skupin, protože rozhodování, která jsou uplatněná silou jsou v dlouhodobém měřítku neudržitelná. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

Učme se

Pro udržitelný rozvoj a společnost je důležitá výchova a kvalitní vzdělávací systém, který může umožnit nabyté znalosti využívat. Znalost udržitelných vzorců výroby a spotřeby vede k šetrnějším procesům, znalost z přírodovědných oborů vede k pochopení ekosystému, proto je důležitá spolupráce mezi vědeckými institucemi a veřejnou správou. Tyto znalosti je dobré využívat, předávat je z generace na generaci, a také bychom měli být schopni poučit se ze zkušeností. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

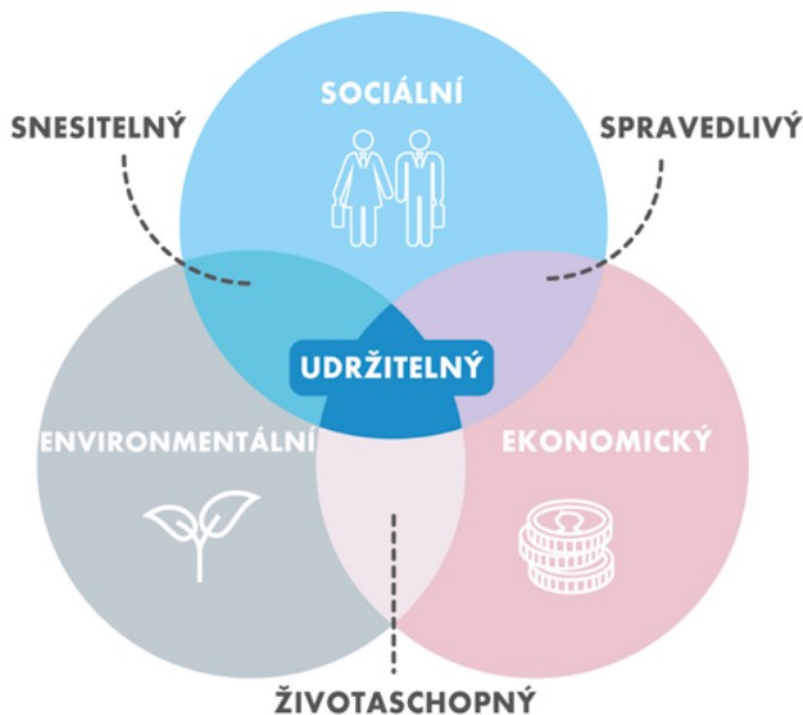
Mysleme globálně a dlouhodobě, jednejme lokálně

Mnoho věcí a dopadů může přijít až za nějaký čas a země má svou vlastní omezenou kapacitu. Měli bychom se řídit těmito zásadami – mezinárodní odpovědnosti, předběžné opatrnosti, předcházení negativních jevů, adaptací na dlouhodobé trendy, budování infrastruktury s ohledem na kritické prvky, u kterých by narušení znamenalo dopad na zdraví osob, zdraví ekonomiky státu, bezpečnost státu. Myslet by se mělo na zachování ekosystémů, minimalizaci rizik, většího rozsahu oběhového hospodářství, změna ekonomiky na energeticky a materiálově méně náročnou. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

2.3 Pilíře udržitelného rozvoje

Udržitelný rozvoj může být vysvětlen jako rovnováha mezi tzv. pilíři udržitelného rozvoje (ekonomickým, sociálním a ekologickým). Někdy se uvádí i čtvrtý kulturní pilíř a pilíř dobré správy veřejných věcí. Dle Maier (2012) můžeme systém tří pilířů odvodit z definice udržitelného rozvoje podle Brundtlandové, protože podle ní je naplňování lidských potřeb smyslem udržitelného rozvoje. To je spjata s prvním pilířem, neboť

naplňování lidských potřeb je podmíněno ekonomicky, ekonomika nemůže existovat mimo společnost, a tak je ekonomický pilíř nezbytný. Jelikož ekonomika ani společnost nemohou existovat mimo životní prostředí, je zde důležitý ekologický pilíř. Tato závislost ovlivňuje rozvoj území pomocí všech tří pilířů, které jsou uvedeny na obrázku 2.3 a v dlouhodobém měřítku by se žádný z pilířů neměl upřednostňovat.

Obr. 2.3 Pilíře udržitelného rozvoje
Zdroj: Valinová (2018)

2.3.1 Ekonomický pilíř

Ekonomický pilíř se věnuje tomu, jak zachovat ekonomický blahobyt. Většina podniků se snaží maximalizovat své zisky a minimalizovat své náklady, jenomže spousta z nich často přehlídí dopad na životní prostředí, a tedy vznik enviromentálních škod. Podnik by měl zohlednit cestu, která by byla ve vztahu k ostatním dvěma pilířům a brát zřetel na další generace.

Podle Kislingerová (2021) ekonomický pilíř obsahuje ukazatele, které se zabývají oblastí toku zdrojů a jejich peněžní hodnoty. Může se jednat například o ukazatel cirkularity, který se orientuje na složení produktů. Je definován jako poměr mezi ekonomickou hodnotou recyklovaných částí a ekonomickou hodnotou všech částí.

Cílem je mít ekonomiku, která funguje jako koloběh, a zároveň tvoří zisk. Zisk ze zdrojů, které využíváme na denní bázi, bychom neměli mít pouze my, ale i v budoucnosti. (Evropský týden udržitelného rozvoje, 2017)

2.3.2 Sociální pilíř

Sociální pilíř se věnuje soudržnosti mezi generacemi, rovnými právy, společenskými skupinami nebo omezováním chudoby. Ve společnosti nestabilitu způsobuje rostoucí počet lidí, kteří zažívají pocit samoty, i když žijí v blahobytu, nechut k politice, a tedy menší zájem o veřejné dění. Může se to projevit na občanských protestech či nepokojích. Aby společnost byla udržitelná, měla by projevovat zájem o vzdělání, společenské dění, respektovat odlišné chování a jednání druhých, nikdo by neměl být eliminován kvůli pohlaví, národnosti a názorech. (Evropský týden udržitelného rozvoje, 2017)

Podle Kislingerová (2021) je v cirkulární ekonomice v současnosti poskytnuta větší pozornost sociálním dopadům cirkulární ekonomiky na životní prostředí. Mezi aspekty, které souvisí s cirkulární ekonomikou a byly analyzovány jako například zdraví, bezpečnost, zaměstnanost nebyly zahrnuty i další aspekty, rovnost pohlaví, chudoba, zabezpečení potravin.

2.3.3 Ekologický pilíř

Společnost je závislá na přírodě a přírodních zdrojích, neměla by tedy dopustit, aby v budoucnu tyto přírodní zdroje nedocházely. Jedná se například o základní přírodní zdroje (vzduch, energie, půda, voda), ale i materiály (dřevo, kovy).

Je v zájmu společnosti udržovat v přírodním pilíři udržitelný rozvoj. Byla vyvinuta řada metodik pro zkoumání a hodnocení kvality přírody, znečištění, které informují a snaží se zabránit překročení mezí únosnosti. Užitím statistických metod a pozorování ekosystémů dokážou stanovit prahové hodnoty a určit překročenou kapacitu ekosystému. (Maier, 2012)

2.4 Udržitelné podnikání

Udržitelné podnikání můžeme zaznamenat pod termínem společenská odpovědnost firem (corporate social responsibility – CSR). Koncept můžeme chápat jako dobrovolnou implementaci ekologických a sociálních aktivit do firemních operací. Podle Kunz (2012) se to v praxi projevuje například tím, že:

- Vyhýbají se korupci,
- Stanovují si sami dobrovolně vysoké etické standardy,
- Podporují region, ve kterém působí,
- Snaží se minimalizovat negativní dopady podnikání na životní prostředí,
- Usilují o to, aby byli dobrým zaměstnavatelem.

Definice společenské odpovědnosti firem (CSR) jsou rozmanité, avšak jednu z hlavních definic definuje World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), která zní: „*CSR je kontinuální závazek podniků chovat se eticky a přispívat k ekonomickému růstu a zároveň se zasazovat o zlepšování kvality života zaměstnanců a jejich rodin, stejně jako lokální komunity a společnosti jako celku*“. (Business Leaders Forum, 2004)

Podnikání, které zohledňuje principy dlouhodobé udržitelnosti, a nejen krátkodobý zisk, můžeme nazvat udržitelným podnikáním. Pro podniky se udržitelnost stává zásadním principem a roste poptávka po udržitelných produktech. Při provozování ziskového podnikání může udržitelné podnikání významně přispět ke zlepšení udržitelnosti životního prostředí. (Vrabcová, 2021)

Vrabcová (2021) udržitelné podnikání uvádí jako „*objevování, vytváření a využívání příležitostí k vytváření produktů, které udržují přírodní prostředí a poskytují rozvojové možnosti i ostatním zainteresovaným stranám*“.

Od 2. poloviny 20. století docházelo ke změně očekávání, která se týkala chování podnikatelských subjektů. Předpokládá se, že pomocí finančních prostředků a svého vlivu budou ovlivňovat v dobrém slova smyslu kvalitu života kolem sebe. (Kunz, 2012)

Široká veřejnost má stále větší očekávání vůči chování podniků, média a sociální sítě velice ovlivňují zájem nejen široké veřejnosti, ale i nevládních organizací. Stává se tak významným faktorem konkurenceschopnosti firem. Podnik, který se v tomto odvětví angažuje může získat spoustu výhod oproti konkurenci, v očích veřejnosti bude podnik důvěryhodnější, může snížit náklady (ekologicky udržitelný obalový materiál), navýší se počet loajálních zaměstnanců a zákazníků.

Aktivity firem, které jsou v této oblasti činné, tak svým chováním přispívají ke změně podnikatelského prostředí jako celku. Na téma společenská odpovědnost firem existuje řada konferencí. Na předních světových univerzitách jsou se základními principy společensky odpovědného chování a s případovými studiemi excelentních firem

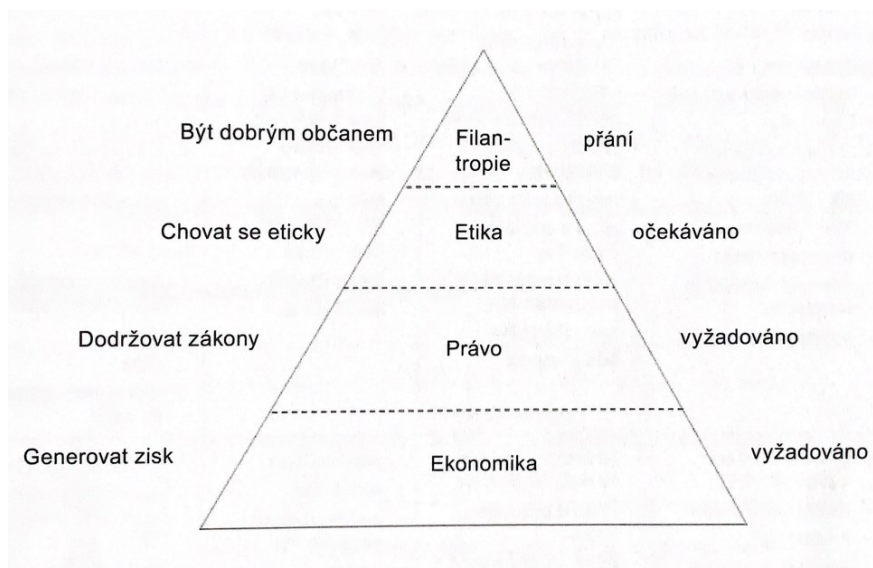
seznámeni studenti jak na přednáškách, tak na seminářích. Úspěšné firmy nepochybují o tom, být společensky odpovědné a jejich každodenní činnosti vyvíjí spoustu aktivit na zlepšení stavu společnosti, řešení společenských problémů a řídí se v souladu s principy udržitelného rozvoje. (Kunz, 2012)

Podle studie (UN Global Compact-Accenture 2010), které se účastnilo 750 generálních ředitelů, vyšli tyto závěry:

1. **Udržitelnost a odpovědnost podniků se stala pro firmy kritickou:** 93 % generálních ředitelů věří, že otázky na téma udržitelnost budou pro budoucí úspěch jejich podnikání velice zásadní.
2. **Nedávná krize zvýšily podnikatelskou hodnotu udržitelnosti:** 80 % generálních ředitelů si myslí, že významnost udržitelnosti jako oblasti zájmu vrcholového managementu zvýšila ekonomická krize a 74 % generálních ředitelů zapojili udržitelnost do podnikání.
3. **Manažerské vzdělávání hraje klíčovou roli a je hnacím motorem postupu:** 88 % generálních ředitelů věří, že je důležité zainteresovat budoucí vůdce způsobem myšlení a dovednostmi, které je povedou k udržitelnému podnikání. Aby udržitelnost byla zapojena do hlavních podnikatelských strategií. (Zadražilová, 2011)

Odborníkem společenské odpovědnosti se stal Archie B. Carroll, který vydal spoustu odborných knih o této problematice. V roce 1991 představil svou Pyramidu společenské odpovědnosti a je považován za otce CSR. (Zadražilová, 2011)

Na obrázku 2.4 Carollova pyramida zachycuje čtyři oblasti společenské odpovědnosti firem, a to ekonomickou, právní, etickou a filantropickou odpovědnost.

Obr. 2.4 Pyramida CSR
Zdroj: Křečková Kroupová (2018)

Základním požadavkem je **ekonomická odpovědnost**. Pro odměňování vlastníků či investorů a pro růst firmy jsou zisky a jejich reinvestování do podnikání velice důležité a vyžaduje se, aby se obchodní společnosti dokázaly udržet. Druhým požadavkem je **právní odpovědnost**. Od podniků se očekává, aby plnily zákonné povinnosti a předpisy, které odrážejí představy o poctivých obchodních praktikách. Třetím požadavkem je **etická odpovědnost**. Etickou odpovědností se rozumí, že podniky budou postupovat podle norem, standardů a postupů, které nejsou uzákoněny, ale přesto se očekávají. Cílem je, aby podniky jednaly zodpovědně, spravedlivě a objektivně. Čtvrtým požadavkem je **filantropická povinnost**. Firemní filantropie zahrnuje dobrovolné, společenské aktivity, které nejsou nařízeny podle zákona, a které se od podnikání obecně neočekávají. Podniky chtějí dělat činnosti, které jsou správné pro společnost. Mezi tyto činnosti můžeme zařadit například peněžitě dary, dobrovolnictví zaměstnanců, dary produktů či služeb. (Carroll, 2016)

2.4.1 Stakeholders

Významnou součástí pro rozvoj společenské odpovědnosti byla tzv. teorie stakeholderů, kterou především rozvinul v 80. letech 20. století americký profesor R. Edward Freeman pomocí stakeholderské koncepce. (Kunz, 2012)

Stakeholdeři neboli tzv. zainteresované strany mohou být skupiny, jednotlivci, subjekty, které ať už pozitivně nebo negativně ovlivňují chod firmy. Mohou přijít do přímého i nepřímého kontaktu s firmou a každý ze stakeholderů sleduje své zájmy, které

se následovně dostávají buď to do sporu se zájmy jiných nebo do vzájemného vztahu. (Kunz, 2012)

Podle Kuldová (2012) můžeme stakeholdery rozdělit do tří základních oblastí:

- firma (interní dimenze),
- ekonomika (externí dimenze),
- společnost (externí dimenze).

Tabulka 2.1 Příklady firemních stakeholderů

Firma	Ekonomika	Společnost
Zaměstnanci	Zákazníci	Komunita
Management	Věřitelé	Vláda
Akcionáři	Distributoři	Státní správa
Odbory	Dodavatelé	Neziskové organizace
		Životní prostředí

Zdroj: Kuldová (2012)

Podle tabulky 2.1 tvoří jeden velký společný kruh všechny tři oblasti. Ekonomičtí a firemní stakeholderů se nachází uprostřed největšího kruhu, který zobrazuje společnost, ve které firma působí, tedy vládu, státní správu či odborové organizace. Nejdůležitější část interní dimenze jsou **zaměstnanci**, kteří z praktického hlediska jsou součástí jak interní dimenze, tak i externí dimenze, protože mohou být taky zákazníky či členy dané společnosti. Vláda akorát dotváří formální část organizace, ale nemá ke společnosti ekonomické vztahy. Další významnou částí jsou **zákazníci**, kteří jsou součástí celé společnosti, ve které firma působí a klíčovým faktorem v komunikaci. (Kuldová, 2012)

Členění stakeholderů je několik, z jiného úhlu se na to dívá Kunz (2012), podle kterého se stakeholderi dělí na dvě skupiny:

- **Primární stakeholderi**, kteří mají značný vliv na chod celého podniku. Můžeme zde zařadit například vlastníky, investory, zaměstnance, dodavatele a zákazníky.
- **Sekundární stakeholderi**, zde se řadí zájmové skupiny, například vláda, obchodní sdružení, občanská sdružení či nátlakové skupiny.

3 Systém podpory udržitelného rozvoje a podnikání v ČR

Podpora udržitelného rozvoje v České republice zaštiťuje především Ministerstvo životního prostředí. Ministerstvo poskytuje celou řadu programů pro podporu udržitelného rozvoje a životního prostředí. Jedná se o národní, ale i evropské programy. Mezi tyto programy patří Národní program Životního prostředí, program LIFE, Národní plán obnovy, Program Nová zelená úsporám, Modernizační fond, Program péče o krajinu, Program na podporu projektů nestátních neziskových organizací, program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny a doplňkovou podporu jsou Norské fondy, ze kterých je také možnost získat dotace.

Podpora udržitelného podnikání v České republice jenom roste. Podniky se čím dál více zapojují do konceptu udržitelného rozvoje a udržitelného podnikání, některé podniky chtějí začít podnikat udržitelně a na některé je vyvíjen určitý tlak. V minulosti Česká republika převážně nebrala ohled na udržitelnost, ale v dnešním moderním světě se udržitelné podnikání stává nutností a jistotou. Podpoře se především věnuje Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále MPO) a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Z větší části se na podpoře, propagaci a rozvoji aktivit věnuje MPO, které nabízí například Národní cenu za společenskou odpovědnost a udržitelný rozvoj nebo zajímavý program OP TAK neboli Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, pro který bylo z Evropského fondu pro regionální rozvoj vyhrazeno cca 81,5 miliard korun. Přednost mají malé a střední podniky, ale mohou se zapojit i velké podniky. Program obsahuje dotace různého typu. Nejprve musí mít podnik podnikatelský záměr, který bude realizovatelný a dlouhodobě udržitelný, následně si vybere dotační program, který odpovídá jeho projektu a podá žádost o dotaci. Projekt je poté posuzován nezávislými hodnotiteli a pokud uspěje, zažádá si podnik o platbu, která je vyplacena zpětně podle vynaložených výdajů. Po ukončení projektu probíhá monitoring výstupů a projekt musí být udržen alespoň 5 let po ukončení poslední etapy (Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, 2023). Dalšími aktéry jsou například Business Leaders Forum, Byznys pro společnost, Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj. Například Byznys pro společnost pořádá každoročně ocenění TOP odpovědná firma Cena byznysu pro společnost, kde se mohou zapojit společnosti, které udržitelně podnikají. Určitou formu podpory nabízí i Generali Česká pojišťovna, která už třetím rokem pořádá soutěž s názvem SME EnterPRIZE. Soutěže se mohou účastnit mikro, malé, střední

podniky, startupy i živnostníci, kteří prosazují zásady udržitelného rozvoje a prostřednictvím podnikání tyto zásady dodržují. Soutěžící, kteří se umístí na prvních třech příčkách a vítěz kategorie startupů mohou získat mentoring na podporu udržitelného podnikání a mediální podporu pro své podnikání a mimo jiné i finanční výhry, které jsou zobrazeny v tabulce 3.1. (Generali Česká pojišťovna, 2023)

Tab. 3.1 SME EnterPRIZE – Finanční výhry

1. místo	100 000 Kč	A možnost postupu do finále soutěže v Bruselu
2. místo	70 000 Kč	A možnost postupu do finále soutěže v Bruselu
3. místo	50 000 Kč	A možnost postupu do finále soutěže v Bruselu
4. – 10. místo	10 000 Kč	
1. místo Startup	50 000 Kč	

Zdroj: Generali Česká pojišťovna (2023)

3.1 Strategický rámec Česká republika 2030

Česká republika 2030 je základním rámcem pro ostatní strategické dokumenty na místní, krajské i národní úrovni. Jeho naplnění by mělo vést k rozvoji udržitelnosti po enviromentální, sociální a ekonomické stránce a zvýšit kvalitu života. Česká republika vychází z kvality života a udržitelnosti. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj doporučuje sledovat rozdílné parametry života, např. mezilidské vztahy, zdravotní stav, vzdělávání, kvalitu životního prostředí, rovnováhu mezi osobním životem a zaměstnáním. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

Jak bylo řečeno výše, tento strategický rámec je aktualizací Strategického rámce udržitelného rozvoje z roku 2010. Je podporou ke společnému naplňování Cílů udržitelného rozvoje a každý stát rozhoduje o tom, jaký mají mít konkrétní obsah či jakou konkrétní cestou těchto cílů dosáhnout.

Dokument je rozdělen do šesti klíčových oblastí, které popisují, jakým rizikům Česká republika čelí, rozvoj a jaké příležitosti ho čekají:

1. Lidé a společnost
2. Hospodářský model
3. Odolné ekosystémy
4. Obce a regiony
5. Globální rozvoj
6. Dobré vládnutí

Strategický rámec Česká republika 2030 vychází ze dvou přístupů. První přístup je **kvalita života**, která nám připomíná, že pokrok ve společnosti nehodnotíme pouze podle ekonomických ukazatelů, musíme brát v potaz také rodiny, jednotlivce a společenství a jejich vzájemné ovlivňování. Druhým přístupem je **udržitelnost**. Udržitelnost se stává hlavním tématem politických debat v Evropě i ve světě. Řeší se především změna klimatu, demografické změny, ztráta úrodné půdy. Přírodní zdroje nejsou nekonečné, a proto jejich čerpání může naši společnost poškodit. (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017)

Vize strategického rámce, jaká má být Česká republika v roce 2030 (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017) zní: *„Česká republika je v roce 2030 demokratickým, právním státem založeným na respektu k občanským, politickým, hospodářským a sociálním právům svých obyvatel a rozvíjejícím svou kulturně danou identitu. Zajišťuje vysokou kvalitu života populace a současně respektuje přírodní a územní limity a chrání biologickou rozmanitost. Česká republika je soudržnou, aktivní a podnikavou společností rovných příležitostí a minimalizuje strukturální a sociální nerovnosti.“*

3.2 Nový akční plán pro oběhové hospodářství

Rozšíření oběhového hospodářství bude rozhodující k dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a zajistí se dlouhodobá konkurenceschopnost EU. Proto by EU měla urychlit přechod na model regenerativního růstu, který umožní, aby se naší planetě vrátilo více, než jí bereme. (Nový akční plán pro oběhové hospodářství, 2020)

Využití oběhového hospodářství a digitálních technologií může podpořit zakládání malých a středních podniků a podnikat v této oblasti. Podnikům to poskytne tvorbu udržitelných výrobků a nové příležitosti v EU i mimo ni. Tyto výrobky budou kvalitní, cenově dostupné, efektivní, dlouhotrvající a budou vyrobeny tak, aby se mohly

opětovně používat. Proto komise navrhla legislativní iniciativu a zvaží stanovení zásad udržitelnosti a jiných způsobů regulace těchto aspektů:

- lepší životnost a opětovná použitelnost výrobků, opravitelnost řešení využívání nebezpečných chemikálií ve výrobcích a zvyšování energetické účinnosti,
- snížení uhlíkové stopy,
- zamezit zastarávání výrobků a omezit jednorázové používání,
- zvýšit obsah materiálu ve výrobcích, které půjdou recyklovat a opatřit jejich bezpečnost a výkonnost,
- oceňování výrobků na základě rozdílné výkonnosti v oblasti udržitelnosti,
- uvolnění digitálních informací o výrobcích, např. vodoznaky, digitální pasy, označování. (Nový akční plán pro oběhové hospodářství, 2020)

Komise využije finančních nástrojů a fondů EU pro podporu nezbytných investic v regionech a zajistí, aby z toho všechny regiony měly prospěch. Fondy pomohou ve zvyšování informovanosti, budování kapacit, posílení průmyslové struktury, podpora investic do vzdělávání a sociální inovace. Klíčovou podporou pro města bude iniciativa Výzva pro inteligentní města a iniciativa pro města a regiony v oběhovém hospodářství. (Nový akční plán pro oběhové hospodářství, 2020)

3.2.1 Motivační nástroje v obcích ČR

Motivační nástroje slouží k lepším výsledkům v odpadovém hospodářství a mají své nezastupitelné místo, protože obvykle fungují nad rámec dostupných technických možností. Jsou to aktivity, které mnohdy předchází vzniku odpadu apod. Kvůli místním poplatkům ve stejné výši za komunální odpad některé obce zavádějí motivační schémata a odměňují finančně své občany. V ČR můžeme najít několik systémů, které se zabývají tímto problémem a jsou založeny na obdobném principu. Jedná se o Motivační a evidenční systém pro odpadové hospodářství (MESOH) a systém ECONIT, které jsou založeny na principu PAYT. (Tóthová, 2020)

1. PAYT

PAYT je systém, kde je podle objemu generovaného odpadu stanovena výše poplatku. Používá se ve spoustě měst Evropy i USA a v ČR ho využívá okolo 500 obcí. Stanovuje je variabilní složka poplatku podle hmotnosti odpadu, objemu sběrné nádoby, frekvence svozu. Společnost tohoto systému může také zneužívat ve snaze vyhnout se

platbě a zbavovat se odpadu nelegálně – odhazování odpadu na veřejném místě, černé skládky, využití cizích popelnic.

2. ISNO

ISNO je obdobou systému PAYT, ale podle tohoto systému občané platí normální poplatek a podle míry třídění následně dostanou slevu nebo odměnu, která se vztahuje na základní poplatek následujícího období a může být udělena za třídění odpadů, za snižování produkce odpadů apod. Tento systém nabízí kvalitnější monitoring třídění odpadu a bývá spojen se SMART řešením v podobě označení sběrných nádob QR kódy, čárovými kódy nebo čipem.

3. MESOH

MESOH je systém vyvinutý společností ISNO IT s.r.o. a je zde zapojeno více než 100 obcí a měst v ČR. Funguje to tak, že je na sběrné nádobě/pytli označení čárovým či QR kódem s informacemi o majiteli. Následně svozové firmy a pracovníci příslušných obcí a měst, kteří sváží odpad, pomocí elektronických čteček načítají kódy a po obslužení všech nádob odesílají data do systému. Systém poté nasbírá data a informace o konkrétních domácnostech, které pak vyhodnotí a domácnosti jsou odměňovány tzv. EKO body za snižování produkce odpadu.

4. ECONIT

Systém je složen ze tří modulů: statistického, motivačního, evidenčního. Na základě individuálních potřeb samosprávy jsou připravována jednotlivá řešení. Nejprve se musí nastavit parametry systému, a to pomocí analýzy složení komunálního odpadu produkovaného danou obcí. V průběhu analýzy probíhá informační kampaň, aby bylo zapojeno maximální počet domácností, které jsou poté zaregistrovány a přiděleny QR kódy, obsahující informace pro identifikaci sběrných nádob. Následná evidence poté probíhá podle procentuální naplněnosti nebo podle váhy nádoby. V České republice tento systém používá více než 70 obcí a spolu se Slovenskem a Maďarskem se zapojilo okolo 450 obcí. (Tóthová, 2020)

Tóthová (2020) uvádí další nástroje a aktivity pro přechod na oběhové hospodářství obce:

- door-to-door forma sběru tříděných odpadů;
- kontejnery nejen na konvenčně tříděný odpad, tím se myslí plast, sklo, papír, ale i na textil, bioodpad, hliníkové obaly;
- spolupráce s dalšími obcemi;
- podpora projektů, které jsou zaměřeny na oběhové hospodářství, např.:
 - podpora bezobalových prodejen,
 - podpora drobných podnikatelů,
 - podpora sdílené ekonomiky.

3.3 Místní Agenda 21

Místní Agenda 21 vychází z dokumentu Agenda 21, který byl v roce 1992 přijat se zástupci 170 zemí světa v Rio de Janieru na Summitu Země, kde se projednávaly kroky k udržitelnému rozvoji. (Ministerstvo životního prostředí)

Podle Ministerstvo životního prostředí *„Místní Agenda 21 (MA21) představuje nástroj pro zavádění udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Místní Agenda 21 je proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování a řízení a zapojování veřejnosti zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech.“*

Místní Agenda 21 je strategický plán rozvoje daného místa (obec, okres, region) a je to proces, který vede k zajištění udržitelné kvality života za pomoci principů udržitelného rozvoje. (Reitschmiedová, 1998)

3.3.1 Kritéria MA21

V roce 2003 vznikla Rada vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR) a dále jako její součást i Pracovní skupina pro Místní Agendu 21 (PS MA21), kde se sešli zástupci obcí, krajů, ministerstev a řešili, jak měřit kvalitu a dobře vedenou Místní Agendu 21. Následně RVUR pro MA21 vytvořila sadu Kritérií MA21, která je členěna do čtyř kategorií kvality (A–D) a kategorie Zájemci. K přechodu do vyšší kategorie je zapotřebí splnit kritéria předcházejících kategorií. Nejedná se o závazné používání těchto kritérií, ale pouze o nástroj, který vede k inspiraci a orientaci v celém procesu. (Kašpar, Petrová, 2006)

1. Kategorie Zájemci

V této kategorii jde především o zájem regionu, měst a obcí o proces MA21, aniž by docházelo k tvorbě formálních struktur nebo procesů. Města či obce jsou jen

informování co Místní Agenda 21 obnáší, o příkladech z praxe, o novinkách. Hovoří se o takzvaném startovacím bodě.

2. Kategorie D – „START“

Vyžaduje realizaci aktivit a vytvoření organizačního zázemí na straně regionu, města či obce, kdo by mohl být oficiálním koordinátorem MA21 (může se jednat o úředníka, politika a jiné). Přístupy se liší podle velikosti obce. V těch nejmenších obcích se ze začátku může jednat o setkání zastupitelů s novými obyvateli obce, plánování kulturních i společenských akcí. Některá města či obce organizují tzv. Veřejná fóra, což znamená, že se zde občané snaží formulovat problémy, které jsou potřeba řešit. Cílem je zapojit veřejnost do rozhodování.

3. Kategorie C – „STABILIZACE“

Kategorie C vyžaduje propracovanější organizační strukturu a vyšší podíl aktivní účasti obyvatel na aktivitách MA21. Významná jsou pravidelná setkání na veřejném flóru, kde mohou občané společně diskutovat o veřejných věcech. Realizace daného projektu by měla začít tak, že se úřad ptá na představy a potřeby občanů či jejich zástupců. Dále jsou jejich podněty použity k návrhu konkrétního řešení problému a následně je to opět představeno občanům k diskusi. Poté jsou jejich připomínky převedeny do finálního řešení. Může se jednat například o aktualizaci udržitelné mobility, revitalizaci lesoparků, komunitních center či uplatnění participativního rozpočtu (jedná se způsob, kdy sami občané iniciují projekty, na které jim byla vyhrazena část peněz).

4. Kategorie B – „SYSTEM ŘÍZENÍ“

Zde dochází k doplnění předešlé kategorie o řadu významných prvků. Zastupitelstvo obce či města rozhoduje o systému finančních podpor aktivit Místní Agendy 21, může se jednat o vnitřní či vnější zdroje, ale i o zdroje z evropských či národních fondů. Dochází zde k ucelení strategie udržitelného rozvoje daného regionu. Pomocí měřitelných indikátorů (například sada společných evropských indikátorů, také ECI) lze sledovat svoji ekologickou stopu.

5. Kategorie A – „DLOUHODOBÝ PROCES“

Nejvyšší kategorie shrnuje předchozí kategorie do jednoho celku. Propojují se jednotlivé oblasti, které respektují principy udržitelného rozvoje do komplexního procesu strategického řízení. Nejlepší realizátoři Místní Agendy 21 prokazují, že zapojení občanů

do rozhodování a plánování je nedílnou součástí řízení rozvoje obce, města nebo regionu. (Kašpar, Petrová, 2006)

3.3.2 Organizační zázemí MA21

Místní Agenda 21 není jenom ledajaký projekt, který je svěřen do rukou jednomu koordinátorovi. Je to proces, který zasahuje práci všech složek úřadu (jak úřad malé obce, krajský úřad, i magistrát), a proto vyžaduje jisté organizační zázemí v rámci příslušného úřadu. (Kašpar, Petrová, 2006)

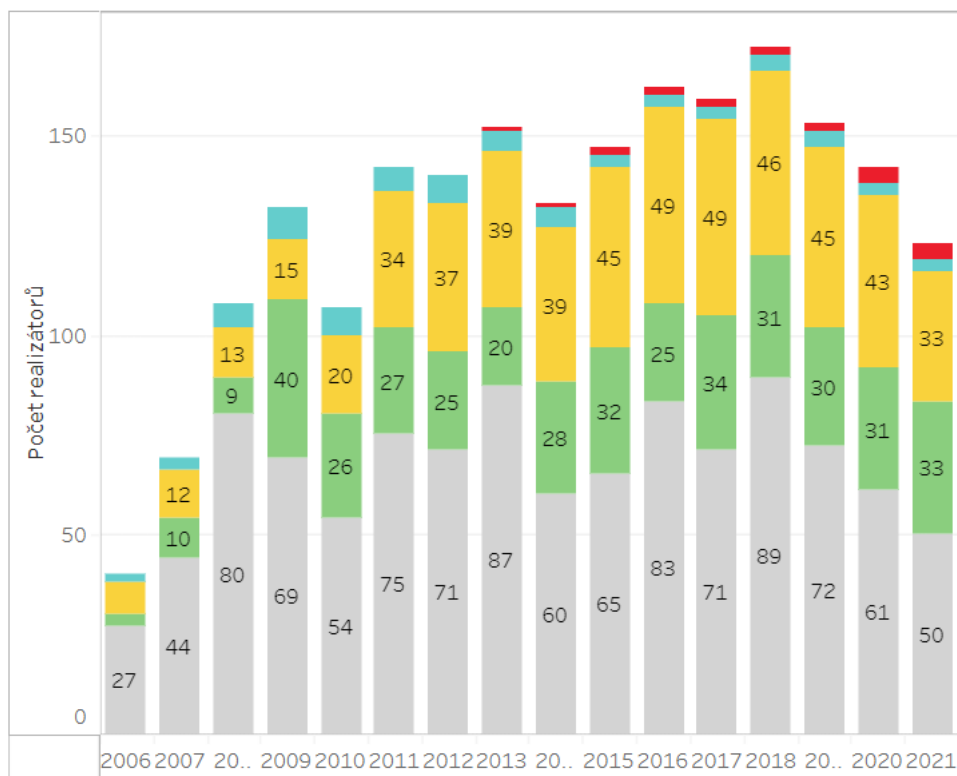
Kvalitní Místní Agenda 21 se opírá o oficiální organizační prvky a sktrukturu v rámci úřadu:

- **Politik MA21**, který má pod záštitou celý proces a politickou zodpovědnost. Ale přistupuje k ní celá obec, město či region a rozhodnutí přijímá rada nebo zastupitelstvo.
- **Tajemník/ředitel** úřadu má na starost realizaci řízení kvality v rámci úřadu.
- **Koordinátor MA21** případně koordinační tým provádí koordinační činnost při průběžném zlepšování systému realizace MA21. Dále také spolupracuje s dalšími spolupracovníky z úřadu, s dalšími partnery v rámci komise či výboru pro MA21 nebo partnery z měst, obce.
- **Strategický tým** je zapojený do realizace MA21 a je ustaven ze zástupců odborů úřadu pro účely realizace strategického plánu. Důležitou součástí je komunikace s kolegy v úřadě, například s tiskovým mluvčím. (Kašpar, Petrová, 2006)

V České republice bylo ke dni 25.4.2023 118 realizátorů registrovaných v MA21. Realizátoři pracují na svém zlepšení a podle statistik, které jsou dostupné na webu CENIA vyplývá, že počet realizátorů MA21 se mění každým rokem.

Z níže uvedeného obrázku 3.1 vyplývá, že v posledních letech klesá celkový počet realizátorů Místní Agendy 21. Nejvyšší počet byl zaznamenán v roce 2018, kdy Místní Agendu 21 aplikovalo 172 realizátorů (obce, malé obce, mikroregiony, místní akční skupiny, kraje). Jeden z důvodů poklesu v posledních letech může být například COVID-19 nebo probíhající válka na Ukrajině, která do jisté míry zasáhla i Českou republiku. I když se celkový počet snížil, můžeme si všimnout, že v nejvyšší kategorii A každoročně přibývá počet realizátorů. Největší počet je v kategorii Zájemci, kde se hovoří o takzvaném „startovacím bodě“. Ale patří zde i neziskové, nevládní, soukromé organizace

a firmy, kde zůstávají pouze v kategorii Zájemci, ale chtějí být registrováni v databázi MA21.

Obr. 3.1 Počet realizátorů MA21 od roku 2006 do roku 2021

Zdroj: CENIA

Tab. 3.2 Kategorie MA21

Kategorie Zájemci
Kategorie D
Kategorie C
Kategorie B
Kategorie A

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi **kraje** z tabulky 3.3 patří kraj Moravskoslezský, Jihomoravský, Liberecký a Vysočina. Největší počet zastoupení patří **obcím**, kterými jsou např. Krnov, Ostrava – Moravská Ostrava a Přívoz, Praha 10, Opava, Hlučín, Liberec, Olomouc. Mezi **malé obce** se řadí např. Hrádek, Bory, Nová Ves u Nového Města na Moravě, Opatovice či Lipník. **Mikroregiony** mají nejmenší zastoupení a jedná se o Bystřicko, Svazek obcí Větrník, Sdružení obcí Hlučínska či Dobrovolný svazek obcí Chomutovsko. MAS Českomoravské pomezí, MAS Jablůnkovsko, MAS Rokytná nebo Dolní Pojizeří patří do **místních akčních skupin**.

Tab.3.3 Počet realizátorů dle jednotlivých typů

Typ	Počet
kraj	4
obec	74
malá obec	27
mikroregion	6
místní akční skupina	7

Zdroj: CENIA

3.4 Adaptace na změnu klimatu

Změnu klimatu lze charakterizovat jako spojení změn způsobených lidskou činností a dlouhodobých změn klimatu. Může se jednat o navýšení teploty vzduchu, pokles srážek v letních měsících či přibývající sucho. (Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, 2021)

Změnu klimatu v České republice řeší Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím Adaptační strategie a Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu. První verze Adaptační strategie byla schválena v roce 2015 a v roce 2021 byla schválena její aktualizace. Národní akční plán adaptace na změnu klimatu byl schválen v roce 2017 a aktualizován v roce 2021. Akční plán je zaměřen na opatření, která jsou uvedena v Adaptační strategii. (Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, 2021)

3.5 Koncepce městské a aktivní mobility

Koncepci městské a aktivní mobility v České republice zaštiťuje Ministerstvo dopravy. Je to dokument pro období 2021-2030 a vizí tohoto dokumentu je dosáhnout lepšího způsobu přepravy ve městech. Jelikož jsou města rozlišná, nelze vývoj přímo řídit, ale lze jej ovlivnit nastavením podmínek/opatření. Koncepce obsahuje kategorizaci měst podle počtu obyvatel. Jednotlivé kategorie jsou:

- kategorie A (nad 500 tis. obyvatel),
- kategorie B (250 tis. – 500 tis. obyvatel),
- kategorie C (75 tis. – 250 tis. obyvatel),

- kategorie D (42 tis. – 75 tis. obyvatel),
- kategorie E (25 tis. – 42 tis. obyvatel),
- kategorie F (do 25 tis. obyvatel). (Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030, 2020)

Do kategorie F spadá město Krnov, které má 23 257 obyvatel. Koncepce cyklistické dopravy ve městě byla vyhotovena už v roce 2019 a Plán udržitelné mobility města v roce 2022.

Tab. 3.4 Optimalizace rozsahu dělby přepravní práce

VHD	5–20 %
Cyklistická doprava	20–30 %
Automobilová doprava	20–25 %
Pěší doprava	40–50 %

Zdroj: Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030 (2020), vlastní zpracování

V tabulce 3.4 jsou znázorněna procentuální zastoupení jednotlivých možností dopravy, která by v městech do 25 tisíc byla optimální.

Na konci roku 2021 bylo v České republice evidováno 608 měst a počet měst, které mají či teprve zpracovávají Plán udržitelné městské mobility je necelých 40. Zpracování tohoto plánu se ve městech navyšuje, ale ne dostatečně. Největší motivací zpracování plánu jsou především dotace, ale v mnoha městech není na organizaci jednotlivých aktivit koordinátor, který by se tomu věnoval. (Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030, 2020)

Podpora udržitelného rozvoje je velice obsáhlá, proto jsem vybrala jen některé podpory, které ČR nabízí. Česká republika se snaží naplňovat cíle udržitelného rozvoje, nabízí mnoho projektů, aktivit, programů, které mohou města, kraje nebo společnosti využívat.

4 Podpora udržitelnosti v praxi

Na základě teorie udržitelného rozvoje a podnikání bude popsána podpora udržitelnosti ve městě Krnov. Pomocí analytické a syntetické metody bude uvedeno 6 projektů a koncepcí, kterými se město Krnov zabývá. Pro zjištění aktuálních informací byl použit polostrukturovaný rozhovor. Rozhovory byly uskutečněny 27.4. a 28.4.2023 s referentkami odboru rozvoje města, s paní Ing. Kristýnou Kutálkovou, paní Mgr. Melitou Vodičkovou a s referentkou odboru investic a správy majetku paní Ing. Pavlou Hájkovou. Rozhovory byly vedeny s jednotlivými referentkami samostatně. Otázky byly zaměřené na projekty a koncepce, které jsou uvedeny v praktické části. Cílem rozhovoru bylo zjistit aktuální stav nabízené podpory udržitelného rozvoje a podnikání v Krnově.

Otázky z rozhovoru se nachází v příloze č. 1 bakalářské práce.

4.1 Představení města Krnov

Počet obyvatel: k 1.1. 2020 – 23 257 obyvatel

Rozloha: 44,29 km²

Nadmořská výška: leží ve výšce 318 m nad mořem

Vodní toky 2: řeky Opava a Opavice

Místní části města 3: Pod Bezručovým vrchem, Pod Cvilínem, Krásné Loučky
(Turistické informační centrum)

*Obr. 4.1 Mapa krajů ČR, označení polohy města Krnov
Zdroj: Mapa České republiky, vlastní zpracování*

Krnov se nachází v Moravskoslezském kraji, v místech, kde Česká republika hraničí s Polskem. Město disponuje kopcem, který se nazývá Cvilín a dělí se na Přední a Zadní kopec. Na Předním kopci můžeme najít krásnou zrekonstruovanou rozhlednu, ze které je výhled na celé město i daleké okolí a kostel Panny Marie Sedmibolestné, který je národní kulturní památkou. Na Zadním kopci se nachází zajímavá zřícenina hradu Cvilína (Šelenburku) a naučná stezka, která láká mnoho turistů. Dále se ve městě nachází kopce Bezručův vrch a Vyhlídka na Ježník. Za zmínku stojí, že se Krnov nazývá městem textilu a varhan. V polovině 19. století se zde začaly vyrábět varhany a díky tomu je město Krnov známo po celém světě. (Turistické informační centrum)

V Krnově se nachází mnoho památek, které lákají turisty z celého Česka, ale i ze zahraničí. Můžeme zde najít Švédskou zeď, synagogu, která je jediná přístupná v Moravskoslezském kraji, mnoho měšťanských domů i mnoho historických budov, které jsou nyní zrekonstruovány, například Flemmichova vila.

Město Krnov je zapojeno do několik projektů a koncepcí, které se věnují udržitelnému rozvoji a podnikání. Tyto projekty jsou vypsány a popsány níže.

4.2 Podpora podnikavosti a podnikání v Krnově

Jeden z hlavních problémů, kterým Krnov čelí je nedostatek pracovních sil a pracovních míst s přidanou hodnotou. Obyvatelé upozorňují vedení města na chybějící gastronomické podniky a obchody, kvůli kterým musí jezdit do okolních měst. Proto je pro město prioritou podporovat podnikatele a lákat zde investory. (Strategický plán města Krnova 2030, 2022)

Program na podporu podnikavosti a podnikání v Krnově, jinak také řečeno „Podnikavý Krnov“ nabízí aktivity, které by měly položit základ ekosystému podpory podnikání. Jednotlivé nabídky programu jsou provázány nebo na sebe navazují.

Město spolupracuje s poradenskou firmou **BeePartner a.s.**, která sídlí v Třinci a vznikla v roce 2014. BeePartner a.s. je česká poradenská společnost, která nabízí strategické a dotační plánování a komplexní portfolio služeb v oblasti projektového, dotačního managementu. Věnují se městskému a regionálnímu rozvoji, financování projektů z Evropských strukturálních a investičních fondů, snaží se přinášet chytrá řešení

a maximalizovat efekt jejich práce pro klienty či partnery. Společnost má mnoho referencí od obcí, měst, firem a podnikatelů, kteří jsou se službami spojeni. (Město Krnov,2022)

4.2.1 Program „Podnikavý Krnov“

Společnost BeePartner a.s. nabídlo městu Krnov program, který trvá 1 kalendářní rok a obsahuje tyto aktivity:

- cyklus workshopů pro začínající podnikatele včetně organizace podnikatelského klubu,
- workshop na podporu podnikavosti na středních školách,
- konzultační podpora,
- tvorba koncepce podpory podnikání a podnikavosti,
- další aktivity.

Tab. 4.1 Cenová nabídka programu

Cenová nabídka	
cena bez DPH	424 000 Kč
výše DPH	89 040 Kč
cena s DPH	513 040 Kč

Zdroj: Město Krnov (2022)

V tabulce 4.1 můžeme vidět, že celková cena za program, který obsahuje několik aktivit a trvá 1 kalendářní rok činí 513 040 Kč. Platební podmínky mohou být upraveny nebo ustanoveny ve smlouvě/objednávce vzájemnou dohodu obou stran.

1. Cyklus workshopů pro začínající podnikatele

Tab. 4.2 Cyklus workshopů

PRO KOHO JE TO URČENO	Pro ty, kteří chtějí podnikat, mají nápad
	Pro ty, kdo podnikají, ale chtějí se přiučit novým věcem
	Pro studenty, rodiče na mateřské
KDY A KDE	30.3.2023, Městská kavárna
KAPACITA	Max 20 účastníků

Zdroj: Město Krnov (2022), vlastní zpracování

Tabulka 4.2 ukazuje pro koho je cyklus workshopů určen, kdy a kde se koná a jaká je jeho kapacita účastníků. Workshop pro začínající podnikatele je proveden zkušeným mentorem Janem Dittrichem, který pomáhá městům a obcím, jak zapojovat občany do strategických plánů a také se věnuje oblastem podpory podnikání a práci s komunitami. Cílem je podpořit obyvatele Krnova k vypracování podnikatelského plánu, kteří přemýšlí o začátku podnikání, chtějí se dovézt a ověřit si jejich podnikatelský nápad před začátkem podnikání. Cyklus obsahuje:

- 8 workshopů (120 min), kde se zaměří na začátky podnikání, business modelu a součástí je také zpětná vazba od reálných podnikatelů a expertů. Cyklus je konaný dvakrát ročně, maximální kapacita na jeden cyklus je 20 účastníků;
- podporu v marketingu (příprava obsahu na sociální sítě);
- organizaci podnikatelského klubu, maximálně 10 setkání (Město Krnov, 2022).

2. Workshop na podporu podnikavosti na středních školách

Už na středních školách mohou mít žáci představu o své budoucnosti, popřípadě i podnikatelský návrh, a proto tento workshop chce žákům vybraných středních škol ukázat proces, kterým by měl projít každý nápad, ale i kreativní proces tvorby samotné značky. Pro 2 střední školy jsou připraveny 2 workshopy, které mohou být v délce 4-6 hodin nebo po konkrétní domluvě na základě počtu žáků/ skupin a možností škol. (Město Krnov, 2022)

3. Konzultační podpora

Konzultační podpora obsahuje konzultace při vypsání vlastního dotačního programu na podporu podnikání ve městě, zapojení do krajských dotačních programů pro podnikatele, navázání spolupráce s partnery či jinými městy a přenos know-how informací. Rozsah konzultací je maximálně 80 hodin. (Město Krnov, 2022)

4. Tvorba koncepce podpory podnikání a podnikavosti

Cílem této tvorby koncepce je stanovení plánu, který obsahuje v čase pro následující období ukotvené aktivity spolu s cíli a prioritami. Koncepce bude obsahovat popsané postupy, jednotlivé aktivity, nastavení rámce, cílů a návrh implementace (aktivity, procesy, zodpovědnost, zastupitelnost a zapojení partnerů). (Město Krnov, 2022)

5. Další aktivity

Další aktivity, které jsou součástí programu záleží zejména na harmonogramu s dalšími aktivitami města, konkrétní množství dalších aktivit se řeší po domluvě na aktuální situaci. Může se jednat o tyto aktivity:

- spolupráce s městem na tvorbě webové stránky, která bude obsahovat všechny aktivity nebo tvorbu značky;
- organizace workshopu nebo mentoring pro městský studentský senát v oblasti přípravy a realizace podnikavých projektů;
- pomoc při uspořádání některé události pro obyvatele města. (Město Krnov, 2022)

Na stránkách krnovpodnika.cz se účastníci workshopů, ale i všichni podnikatele či podnikavci z Krnova mohou přihlásit do klubu podnikavců & podnikatelů, který se koná jednou měsíčně v Městské kavárně. Cena za jedno setkání činí 150 Kč, ale pro studenty je to zdarma. Na každém setkání se probírá jiné téma a účastníci se mohou vzájemně inspirovat a předat dále své dosavadní zkušenosti. Na obrázku 4.2 probíhalo setkání podnikavců & podnikatelů dne 27. 4. 2023.

*Obr. 4.2 Klub podnikavců
Zdroj: Foto Adéla Gottwaldová*

Z loňských workshopů vznikla komunita podnikavců, tzv. Klub podnikavců, který se setkává jednou měsíčně a počet účastníků jenom roste. Je to potvrzení toho, že je o to veliký zájem. Město Krnov má na tuto akci pozitivní zpětnou vazbu. Jedna paní z účastníků se workshopů i Klubu podnikavců účastní už druhým rokem a je velice spokojená. Pomáhá jí to v sebevědomí i v podnikání. (Vodičková, 2023)

Město také v roce 2021 uvedlo první ročník dotačního programu **Podnikej v Krnově!** a běží již třetím rokem. Dotační program podporuje začínající podnikatele, kteří mají podnikatelský záměr realizovatelný v Krnově nebo pro podnikatele, kteří se chtějí posouvat kupředu. Lidé se o tomto programu mohli dozvědět například na webových stránkách nebo z letáčků, které město Krnov vytvořilo. Letáček Podnikej v Krnově! je zobrazen na obrázku 4.3.

Podnikej v Krnově!
S podporou města

krnov podniká

Chcete **začít podnikat?**
Nebo podnikání
posunout dále?

Získejte od města až 100.000 Kč!

PRO KOHO JE PROGRAM URČEN ?

- Pro všechny, kteří chtějí začít podnikat v Krnově
- Pro studenty, maminky, nadšence
- I pro ty, kteří už podnikají, ale chtějí škálovat nebo se posunout dále

JAK SE PŘIHLÁSIT, A CO JE POTŘEBA UDĚLAT ?

- **Od 1.6. do 30. 6. 2023 vyplnit a podat žádost**
- Připravit si promyšlený podnikatelský záměr / plán pro svůj projekt - Business Canvas
- Připravit si podobný plán, i když už podnikáte
- Podrobné podmínky programu a přihlášku najdete zde: bit.ly/FPVK2023
- Můžete získat konzultaci business plánu zdarma

Podpořeny budou 4 podnikatelské projekty. Projekt vyhodnocený jako nejlepší ze všech přihlášených získá až 100 000 Kč. Druhý až 70 000 Kč a třetí i čtvrtý 40 000 Kč.

www.krnovpodnika.cz

podrobné podmínky

Obr. 4.3 Letáček Podnikej v Krnově!
Zdroj: MÚ Krnov

V prvním ročníku zvítězila Zahradní OLLA, která nabízí zavlažovací nádoby, a tak šetří vodu i čas. Získala tak částku 100 000 Kč. Projekt food tracku Rozjetej bar získal 70 000 Kč a 40 000 Kč obdržela Kateřina Nálepová, provozovatelka Dětského klubíku DINO a Daniel Štverák ze společnosti DATO servis. V roce 2022 byl nejlepší projekt od Davida Kenise, který podniká ve stavebním oboru a získal 93 200 Kč. Kondiční trenér Jiří Žaloudík obdržel částku 70 000 Kč na marketing, sportovní vybavení, propagaci nebo školení. 40 000 Kč získal Jakub Vavera na sériový tisk vlastního papírového modelu auta. Finanční podpora, která nebyla využita, byla vrácena do rezerv města. (Krnov oficiální web, 2022)

Ohlasy na dotační program jsou velmi pozitivní. Příkladem může být Zahradní OLLA. Po vítězství se přihlásili do krajského kola, kde získali ocenění a dostali se do podvědomí značky Kofola a uzavřeli společně spolupráci. (Vodičková, 2023)

Rozpočet, který je poskytnut na tento dotační program je ve výši 250 000 Kč. V tabulce 4.3 jsou uvedeny jednotlivé výše dotace.

Tab. 4.3 Výše rozpočtových prostředků na dotační program Podnikej v Krnově! 2023

finanční prostředky CELKEM	250 000 Kč
1. projekt	max. 100 000 Kč
2. projekt	max. 70 000 Kč
3. a 4. projekt	40 000 Kč

Zdroj: Podmínky dotačního programu Podnikej v Krnově! 2023 (2023), vlastní zpracování

Tento program je realizován z rozpočtu města Krnova. Projekt, který bude nejlépe vyhodnocen získá finanční prostředky do výše 100 000 Kč. Projekt, který se umístí na druhém místě získá částku až 70 000 Kč a projekty na 3. a 4. místě získají 40 000 Kč.

Městský úřad v Krnově považuje podporu podnikání jako jednu z hlavních priorit, proto nově vytvořili webovou stránku krnovpodnika.cz, kde se obyvatelé Krnova mohou dozvědět o aktivitách, které město připravuje, mohou se také online přihlásit na cyklus workshopů, přihlásit se do dotačního programu Podnikej v Krnově a najdou zde aktuální informace o podnikání ve městě. Z obrázku 4.4 se můžete naskenováním QR kódu dostat na webovou stránku krnovpodnika.cz.

Obr. 4.4 QR kód webové stránky
Zdroj: ORgenerator (2023)

Z rozhovoru jsem se dozvěděla, že již druhým rokem město Krnov pořádá programy na podporu podnikání formou workshopů. V prvním roce na cyklu workshopů bylo 26 účastníků, v letošním roce je přihlášených účastníků méně. A to z důvodu, že v Krnově není takové množství začínajících podnikatelů. Město Krnov pro podporu podnikání dělá hodně věcí oproti jiným městům, protože na to mají na Městském úřadě osobu, která je tím pověřena a v některých městech se tím přímo nikdo nezabývá. (Vodičková, 2023)

Dalšími aktivitami jsou například pravidelné články v Krnovských listech na podporu podnikání, 10+1 otázka pro krnovského podnikatele. Dále probíhá jedenkrát ročně setkání TOP KA (nejúspěšnější firmy v Krnově) s vedením města a nově také setkání TOP G s restauračními a hotelovými provozovateli v Krnově. Jedná se o navázání vzájemných vazeb, propojení města s podnikateli, aby se mohli vyjádřit, říct svoje očekávání a zároveň vedení města prezentuje nejnovější projekty, které chystá. Probíhá také setkání vedení města s provozovny v centru města. Aby si vzájemně sdělili potřebné informace, komunikovali spolu a řešili vzájemná očekávání. (Vodičková, 2023)

4.3 Projekt Krnov – klimaticky odpovědné město

Realizace tohoto projektu proběhla od léta do konce roku 2017 a byla podpořena Městem Krnov a Ministerstvem životního prostředí v rámci programu na podporu projektů NNO pro rok 2017. Hlavním cílem projektu je šířit informace o změnách klimatu a mitigačních opatřeních pomocí informační a vzdělávací kampaně v Krnově. Měli by se vytvořit základy klimaticky zodpovědné politiky, která bude zaměřena na využívání adaptačních a mitigačních opatření na změnu klimatu. Poznatky, které budou v Krnově získány, se využijí k šíření do dalších měst a regionů v ČR. (Adaptační strategie na změnu klimatu pro město Krnov, 2020)

Aktivity, které se v rámci projektu uskutečnily jsou:

- informační a vzdělávací kampaň konaná v rámci festivalu Ekompilace 2017,
- školení vedení města,
- beseda na Gymnáziu v Krnově,
- sestavení adaptační strategie na změnu klimatu pro město Krnov,
- šíření informací do jiných měst pomocí dvoudenního workshopu pro zástupce Českých měst a brožura příkladu praxe v Krnově.

4.3.1 Adaptační strategie na změnu klimatu pro město Krnov

Adaptační strategie pro město Krnov obsahuje konkrétní opatření, která byla zvolena podle potenciálních slabých míst města a podle zvláštních podmínek. Kvůli měnícímu se klimatu tato strategie obsahuje opatření pro udržitelné fungování města a pro bezpečí v budoucích letech.

Do této strategie spadají jednak odpady, město se obecně snaží o to, aby hospodařilo s dešťovou vodou na svém území, takže vždy, když se dělají nové projekty,

je tam snaha o to, aby se z nepropustných povrchů z parkovišť, chodníků dělali propustné, aby se voda zadržovala v místě jejího dopadu. Dle Hemenway (2021) je voda důležitým zdrojem a měli bychom se v otázkách jejího managementu angažovat.

Tab 4.4 Adaptační opatření

Adaptační cíl	Adaptační opatření	Časový horizont
Efektivně hospodařit s dešťovou vodou (zasakování, šedá voda) primárně na pozemcích a budovách města	Instalovat podzemní nádrže na dešťovou vodu – mimo historické jádro města, primárně u nových staveb	2018–2025
Obnovit tradiční způsoby hospodaření na zemědělské půdě	Podporovat místní zemědělskou produkci včetně regionálních potravin formou seminářů, farmářských trhů a osvětových akcí	2018–2030
Zvýšit schopnosti městského prostředí na riziko vyššího výskytu silných větrů	Budovat záložní zdroje elektřiny pro potřeby krizového řízení v případě extrémních projevů počasí	2018–2030
Podporovat udržitelnou mobilitu	Dále rozšiřovat infrastrukturu pro udržitelnou mobilitu (cyklotrasy a cyklostezky, chodníky, vhodné stojany pro kola u škol, úřadů, podniků apod.)	2018–2025

Zdroj: Město Krnov (2020)

V tabulce 4.4 jsou názorně uvedena čtyři opatření, která se nachází v Adaptační strategii na změnu klimatu pro město Krnov.

Momentálně je rozjetý velký projekt s názvem **Zpracování studie proveditelnosti komplexní adaptace krajiny na klimatickou změnu pomocí přírodně blízkých opatření**, kde se celé území Krnova včetně lesních, zemědělských pozemků mapuje z hlediska půdní eroze, melioračních systémů, v jakém stavu jsou pozemky, jak umí zadržovat vodu a na základě toho, se vypracují přírodně blízké opatření, například průlehy, travní pásy, zeleně stromů, které budou bránit vodní, větrné i půdní erozi a zadrží dešťovou vodu v místě dopadu. Na studii se podílejí tři firmy (Živá voda, z. s., AQUA TERRA INOVA s. r. o., GEOtest, a. s.). Byl pořádán workshop, kde se s lidmi procházelo krajinou a workshop v lese, kde s bagrem byla ukázka některých opatření. Město se snaží realizovat menší opatření a na ně postupně navazovat. (Hájková, 2023)

4.4 Návrh optimalizace odpadového hospodářství města Krnov

Od 1. ledna 2021 platí zákon č. 541/2020 Sb. „Nový zákon o odpadech“. Zákon stanovuje obcím přebírat minimálně nebezpečné odpady, sklo, papír, plast, bioodpad, tuky, jedlé oleje a od začátku roku 2025 i textil. Dále zákon stanovuje cíle odpadového hospodářství a těmi jsou recyklace komunálních odpadů, skládkování a energetické využití. Obce musí dosáhnout recyklace komunálních odpadů ve výši 55 % v roce 2025, 60 % v roce 2030 a 65 % v roce 2035. Co se týče skládkování, tak od roku 2035 bude možné skládkovat 10 % komunálních odpadů a energeticky využívat 25 %. (Město Krnov, 2021)

V návrhu je popsána demografie a rozdělení města podle zástavby. V Krnově více než 1/3 obyvatel (8 108 lidí) žije v domech, kde se nachází jeden až tři byty. V domech se 4 až 11 byty žije 5 351 obyvatel. U obou případů připadá v úvahu systém door to door (dveře ode dveří) svoz odpadů. Důležitý je především zájem obyvatel o tento systém. Zavedení tohoto systému v Krnově by mohl ušetřit množství komunálního odpadu, například v centru města Brna systém door to door sběru a svozu odpadů funguje už několik let. Naopak na sídlišti by měly být utvořena tzv. separační hnízda, která budou tvořit prostor pro základní typy odpadů, tedy plast, papír, směsný komunální odpad, biologicky rozložitelný odpad a sklo a textil pouze na vybraná hnízda s optimální dostupností. Důležitá je také vzdálenost rozmístění jednotlivých separačních hnízd. Optimální umístění hnízd je ve vzdálenosti kolem 50 metrů a maximálně 100 metrů. Například při vyšší vzdálenosti sběr odpadů výrazně klesá a při vzdálenosti 100 m je sběr poloviční oproti optimálnímu umístění ve vzdálenosti 50 metrů. (Město Krnov, 2021)

Tab. 4.5 Odhad produkce odpadů města Krnov v letech 2018-2025 – stávající systém

rok	směsný komunální odpad (kg/ob./rok)	biologicky rozložitelný odpad (kg/ob./rok)	papír (kg/ob./rok)	plast (kg/ob./rok)	sklo (kg/ob./rok)
2018	179	0	15	13	11
2019	173	12	17	14	10
2020	173	35	19	14	12
2021	175	35	19	14	12
2022	176	35	19	14	12
2023	178	36	19	14	12
2024	180	36	20	14	12
2025	182	36	20	14	12

Zdroj: Město Krnov (2021)

V tabulce 4.5 můžeme vidět odhad produkce odpadů ve městě Krnov, pokud vše zůstane v podobě, v jaké se nachází. Odhad je včetně skládkovacího poplatku, ale je to pouze pro porovnání s optimalizovaným systémem níže.

Tab. 4.6 Odhad produkce odpadů města Krnov v letech 2018-2025 – optimalizovaný systém

rok	směsný komunální odpad (kg/obyv./rok)	biologicky rozložitelný odpad (kg/obyv./rok)	papír (kg/obyv./rok)	plast (kg/obyv./rok)	sklo (kg/obyv./rok)
2018	179	0	15	13	11
2019	173	12	17	14	10
2020	173	35	19	14	12
2021	175	35	19	14	12
2022	176	35	19	14	12
2023	150	65	25	25	13
2024	145	75	26	26	14
2025	140	80	26	26	14

Zdroj: Město Krnov (2021)

V tabulce 4.6 se nachází optimalizovaný systém produkce odpadů města Krnov od roku 2018 do roku 2025. Pro město Krnov by bylo vhodné zavést systém door to door bez finanční motivace. Krnov má okol 23 tisíc obyvatel a pro města, která mají nad 2 tisíce obyvatel, finanční motivace není vhodné řešení. Door to door systém by snížil produkci směsného odpadu a snížil by náklady na svoz a sběr a pro občany by se toho moc nezměnilo. Na sídlištích by se mohla vybudovat sběrná hnízda s obsahem 1100 litrů v nádobě na směsný komunální odpad, plast, papír a 660 litrů pro bioodpad. Další možností je pořízení vozidla, které vysypává nádoby s horním výsypem i nádoby se spodním výsypem. (Město Krnov 2021)

Při porovnání tabulek 4.5 a 4.6 můžeme říct, že pokud bychom zavedli systém door to door, snížila by se bilance nákladů na sběr, svoz i odstranění odpadů, které jsou uvedené v tabulkách z 660 Kč na obyvatele a rok na 514 Kč na obyvatele a rok. (Město Krnov, 2021)

Město Krnov v letošním roce požádalo o dotaci na nákup nádob v rámci OPŽP ve 4. výzvě – Udržitelné nakládání s odpady a na základě schválené dotace bylo vyhlášeno výběrové řízení na zakázku dodání potřebných nádob pro systém door to door. V měsíci květen bude město Krnov podepisovat smlouvu s dodavatelem. Nádoby (240 l na papír, plast) by měly dorazit během podzimu a následně rozdány občanům, dokupují se i v rámci

dotace nádoby na bioodpad a kompostéry. První várka 245 kompostérů, která se rozdala mezi občany byla na konci roku 2021 a letos v rámci nákupu nádob k systému door to door se kupuje dalších 500 kompostérů. Nakupují se kvalitní kompostéry s objemem 1 000 litrů, které mají pořizovací cenu zhruba 5 000 Kč. Občané mají aktuálně k dispozici zvonové nádoby se spodním výsypem a plánují je nahradit nádobami s horním výsypem, aby to mohlo svážet jedno auto a mají i tu výhodu, že občané budou mít větší vhozový otvor. První zájemce o systém door to door město Krnov už má. Zájemci se o tom dozvěděli z Krnovských listů. Zkušenost je taková, že lidé si tyto nádoby vezmou a většinou jejich sousedé o to následně také zažádají, protože zjistí, že to mají u svého domu a je to pohodlnější. Město má v provozu pytlový sběr a chtějí občanům rozdat nádoby a zrušit aktuální pytlový sběr. Aktuálně se snižuje četnost svozu komunálního odpadu z jedenkrát týdně na jedenkrát za 14 dní. (Hájková, 2023)

Minulý rok pořádalo město Krnov akci na Hlavním náměstí, kde byl rozsypaný odpad a dělal se jeho rozbor. Zjistilo se, že sice odpad třídíme, máme nějaké výsledky, ale pořád to není tak dobré. Více jak 50 % toho, co končí ve směsné popelnici, tam bohužel být nemá. Město Krnov chce, aby se občané naučili třídít odpad. Rozdávají kompostéry, rozdávají popelnice, mají na některých místech i svoz kuchyňského odpadu.

V Krnovských listech vyjde v měsíci květen článek s informacemi a rozbohem o tom, jak se ve městě třídí a naváže na to informace o nádobách k systému door to door. Jinak se město Krnov snaží občany informovat o třídění odpadu především aktivitami v rámci Dne Země, na sociálních sítích, stránkách města, občas referentka komunálních služeb chodí do škol, školek na besedy a informuje děti o třídění odpadu, jak správně recyklovat. V letošním roce jsou v plánu besedy o systému door to door. (Hájková, 2023)

Živnostníkům a drobným podnikatelům město Krnov také nabízí využívat nádoby na tříděný odpad ve sběrných hnízdech a odkládat odpad do sběrných dvorů za kompetentní částku.

Tab. 4.7 Ceník pro rok 2022/2023

Plocha provozovny	
Do 300 m ²	500 Kč
300–800 m ²	1 000 Kč
Nad 800 m ²	1 500 Kč

Zdroj: Krnov oficiální web (2022)

Ceny, které jsou uvedeny v tabulce 4.7 představují roční sazbu bez DPH. Provozovny, které mají plochu do 300 m² zaplatí 500 korun + DPH, která je splatná v době vyúčtování. Provozovny s plochou od 300 do 800 m² zaplatí 1 000 korun + DPH a provozovny, kde je plocha větší než 800 m² zaplatí 1 500 korun + DPH.

4.5 Koncepce cyklistické dopravy

Město Krnov se snaží maximálně podporovat cyklistickou dopravu a bezpečnost cyklistů a věří, že touto Koncepcí vzroste podíl cyklistické dopravy na celkové dopravě ve městě. Tento strategický dokument byl vyhotoven zadavatelem 29. 11. 2019 a je rozdělen na analytickou část, návrhovou část, implementační část, a zároveň jsou zde obsaženy základní údaje a úvodní pasáž.

Analytická část obsahuje:

- **analýzu současného stavu**, kde popisuje území, obyvatelstvo, dopravní situaci, současné cyklostezky a cyklotrasy, dostupnost obyvatel, dotazníkové šetření a SWOT analýzu;
- **priority v cyklistické dopravě**, kde se zabývá prioritami v České republice, v Moravskoslezském kraji, v Evropské unii a ve městě Krnov. (Koncepce cyklistické dopravy ve městě Krnov, 2019)

Návrhová část obsahuje:

- **Návrh opatření rozvoje cyklistické dopravy v Krnově**, kde formuluje opatření pro cyklisty v hlavním dopravním prostoru, v přidruženém dopravním prostoru a opatření pro rozvoj cyklistické dopravy a infrastruktury, které se dále člení na jednotlivé typy opatření. (Koncepce cyklistické dopravy ve městě Krnov, 2019)

Implementační část obsahuje:

- **Implementace opatření návrhové části Koncepce**, kde jsou informace ohledně hlavního nástroje implementace, kterým bude Akční plán a 4 mapy, které ukazují optimální průběh implementace;
- **Monitoring implementace Koncepce a Akčního plánu.** (Koncepce cyklistické dopravy ve městě Krnov, 2019)

Hlavním cílem podle Koncepce cyklistické dopravy ve městě Krnov (2019) je rozvíjet cyklistickou dopravu, informovat občany o využívání cyklotras, cyklostezek a bikesharingu, zvýšení bezpečnosti dopravy, když jsme na cestě do školy nebo do práce, a abychom jednali v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje. Mezi výhody využívání cyklistické dopravy patří:

- ekologicky šetrnější volba, zmenšení množství emisí CO₂;
- finanční úleva;
- podpora zdravého životního stylu.

4.5.1 Akční plán Koncepce cyklistické dopravy

V Akčním plánu jsou identifikována jednotlivá opatření, která jsou plánována na nadcházející dva roky (roky 2020, 2021). Jsou zde opatření, která by měla být buď to realizovaná nebo teprve započata a ukončena v delším časovém období. Všechna opatření jsou označena prioritou (tj. vysoká, střední a nízká priorita opatření), dále je uveden předpokládaný rok ukončení a odhad nákladů. V tabulce 4.5 jsou názorná opatření.

V tabulce 4.8 můžeme vidět, že cyklostezka do průmyslové zóny patří mezi vysokou prioritu opatření, a to proto, že město Krnov chce napojit průmyslovou zónu na síť cyklostezek ve městě. Mezi střední prioritu opatření se zařazuje nabíjecí stanice na elektrokola u Městského koupaliště a mezi nízkou prioritu řadíme cykloobousměrku v ulici Janáčkovo náměstí.

Tab. 4.8 Názorná opatření Akčního plánu

ID	Typ opatření	Opatření	Odhad nákladů (v Kč)	Předpokládaný termín naplnění	Bližší technický popis opatření
19	Stezka pro cyklisty	Cyklostezka do průmyslové zóny	10–15 mil. (rok 2022+)	zahájení přípravy v roce 2021	1 500 – 1 600 metrů
45	Rozšíření mobiliáře – nabíjecí stanice na elektrokola	Nabíjecí stanice na elektrokola u Městského koupaliště	financování je již zajištěno	2020	-
27	Cykloobousměrka	Cykloobousměrka v ulici Janáčkovo náměstí	40 000	2021	zhruba 140 metrů

Zdroj: Akční plán Koncepce cyklistické dopravy (2019), vlastní zpracování

Původní myšlenka cyklostezky do průmyslové zóny, co se týká technického popisu, byla okolo 1 500 – 1 600 metrů. Cyklostezka měla vést kolem kolejí a tam se nepodařilo vyřešit majetkoprávní vztahy, tudíž se momentálně cyklostezka řeší jiným způsobem a hlavně v jiné trase, takže ani uvedené metry nejsou odpovídající. Pořád ale vede od konce Opavské ulice do průmyslové zóny, takže cíl je stejný. Projekt je navázaný na obchvat Petrova dolu a je taky navázaný na kolaudaci obchvatu, která ještě neproběhla, ale měla by v následujících týdnech proběhnout. Jelikož je stavba obchvatu poměrně blízko, řeší se i jiná trasa, než byla původně zamýšlena. (Kutálková, 2023)

Nabíjecí stanice na elektrokola u Městského koupaliště není momentálně na programu dne. V Krnově se nachází přibližně 4 stanice a ve většině případů je rámci projektu nechal instalovat Moravskoslezský kraj, za což je město Krnov opravdu rádo. Stanice se nachází v centru a jedna u hotelu Cvilín. Myšlenka instalovat nabíjecí stanici k Městskému koupališti je tak v návaznosti na celkový koncept cyklistické dopravy v Krnově. Také je to v návaznosti na to, že jsou u koupaliště umístěné bikeboxy a stanice na bikesharing, jelikož je v letních měsících koupaliště hodně využíváné a celkově oblast kolem řeky je hodně využíváná, takže i z tohoto důvodu by nabíjecí stanice byla na tomto místě užitečná. Město Krnov chce rozšiřovat mobiliář jak stojany, tak i stezky a nabíjecí stanice. (Kutálková, 2023)

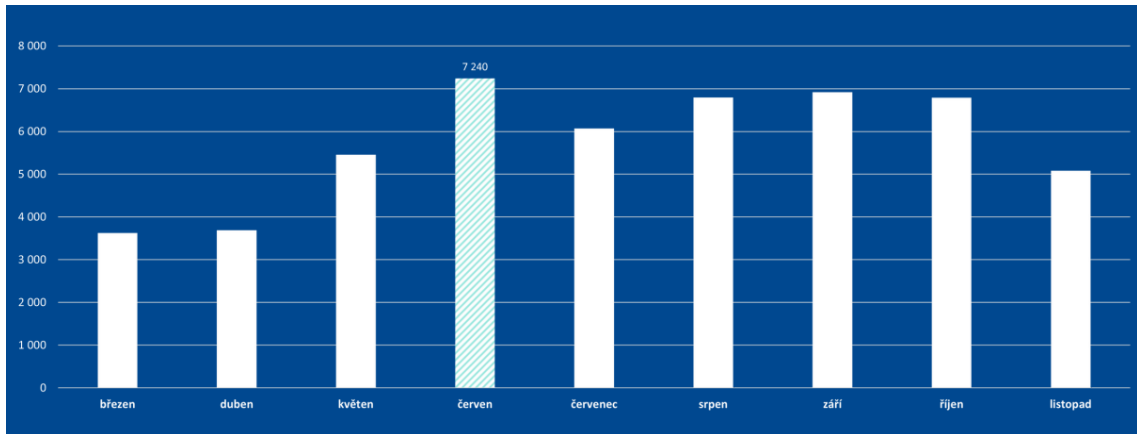
Co se týče cykloobousměrky v ulici Janáčkovo náměstí, mělo město Krnov různé varianty dopravního řešení. Spolupracovali s dopravním úředníkem z Ostravy, ale momentálně se čeká na vyjádření policie. Celkově se tato oblast řeší nejenom v cyklistické dopravě, ale i v celkové dopravě. Plánuje se zde u školy vybudovat nová jídelna s vývařovnou, takže to samozřejmě bude mít na dopravu velký vliv. Škola se za poslední roky hodně vyvinula, je tam přistavěná tělocvična, takže provoz je zde výraznější. Jsou zde jednosměrky a chtějí se zde pohledy cyklistiky udělat obousměrky a momentálně je to v jednání s policií a se Silničním správním úřadem v Krnově. (Kutálková, 2023)

Co se týká cyklo opatření, která jsou uvedena v Akčním plánu Koncepce cyklistické dopravy, tak s tím, jak se vyvíjí čas, se mění i situace a některá opatření už nejsou úplně relevantní a některá jsou upravena. Každý rok město Krnov dělá Akční plán, který vychází z Koncepce cyklistické dopravy a vybírá z těch opatření, která by daný rok chtěl zrealizovat nebo nějakým způsobem posunout a pokusit se i jejich přípravu. Poté se v Akčních plánech pracuje s aktuálnějšími daty, které jsou k dispozici. Několik opatření je v přípravě, ale s realizací už to není tak daleko, protože jsou někde priority a jsou projekty, které jsou dlouhodobě v přípravě. Například projekt Řeka ve městě, který je poměrně rozsáhlý, a na který má návaznost hodně opatření v Koncepci cyklistické dopravy a v podstatě bez toho, aniž by se projekt Řeka ve městě posunul, nemůžou se posunout některá opatření. (Kutálková, 2023)

Dohromady Akční plán obsahuje 58 opatření, z toho 18 opatření v hlavním dopravním prostoru, 15 opatření v přidruženém dopravním prostoru a 25 opatření pro rozvoj cyklistické infrastruktury s odhadovaným rozsahem 40 až 60 mil. Kč pro rozvoj cyklistické dopravy ve městě Krnov.

Mezi velice populární formu cyklistické dopravy v Krnově patří tzv. „bikesharing“, který zde funguje od 1. května 2021. V Krnově se nachází 100 městských kol a 32 stanic k vypůjčení a vrácení kol. Funguje to na principu, že si uživatel stáhne aplikaci do mobilu, zaregistruje se, zaplatí částku 50 korun, která se následně převede na jízdní kredit a pomocí QR kódu si odemkne libovolně dostupné kolo ze stanice. Pokud si uživatel půjčí kolo na 15 minut, má tuto službu zadarmo a dalších započatých 30 minut stojí 12 korun, což je mimo jiné cena jízdného v krnovském MHD. Z Analýzy jízdních dat (2022) od března do listopadu roku 2022 byly zjištěny tyto informace:

- ušetřeno 9 290 kg CO₂,
- 59 321 km společný nájezd,
- 51 654 výpůjček,
- průměrná délka výpůjčky do 15 minut,
- využitelnost systému meziročně stoupla o 71 %.

Graf 4.1 Počet výpůjček po měsících
Zdroj: Město Krnov (2022)

Graf 4.1 znázorňuje počet výpůjček po jednotlivých měsících. Můžeme vidět, že si lidé nejvíce půjčovali sdílená kola v měsíci červen, kde bylo 7 240 výpůjček. Silné měsíce jsou také srpen, září a říjen. Naopak mezi nejslabší měsíce řadíme březen a duben, nejspíše proto, že převládá chladné a aprílové počasí. I když zima už skončila, lidé jsou stále raději doma anebo jezdí jinými dopravními prostředky.

Krnov je hodně cyklistické město, na kolech zde jezdí velké množství lidí, ať je zima, ať je léto, opravdu za každého počasí. Krnov má výhodnější umístění, dobrou polohu. Na krajích máme sice kopce, jako je Cvilín nebo Ježník, ale jinak je Krnov rovinatý. Krnov není moc velké město, pokud bez zastávek projedete Krnov od jednoho konce na druhý, trvá to přibližně 15 minut jízdy. V Krnově se kola využívají v hojném počtu, nejenom bikesharing, ale celkově cyklistická doprava. Tím pádem je bikesharing zjednodušení pro dopravu. (Kutálková, 2023)

V Krnově máme už přes 30 stanic a v letošním roce se chystá další rozšíření. Aktuálně budeme rozšiřovat minimálně tři stanice. Krnov je docela hojně pokrytý, ale okrajové části, kde nežije moc lidí nebo kde není takové využití, nejsou ideálně pokryté. Město se chce zaměřit tento rok na jižní část města, budou umisťovat stanici u prodejny Jysku a na Chářovské ulici. Jsou i stanice na okrajových částech města, která nejsou moc využívána. Každý měsíc přichází data o využitelnosti jednotlivých stanic, takže ví, že

nejsou tolik využívána, ale nemůžou se okrajové části opomíjet. Jsou stanice u hotelu Cvilín, na Ježníku u penzionu, v Krásných Loučkách, v Chomýži u fotbalového hřiště a na druhé straně u průmyslové zóny. Na základě smlouvy uzavřené se společností Nextbike, která provozuje bikesharing máme v provozu 100 kol v každém okamžiku. Pokud je nějaké kolo rozbité, je okamžitě nahrazeno jiným kolem. Je to čistě záležitost společnosti kolik kol vypůjčuje. Ve smlouvě je uveden minimální počet, tedy 100 kol, ale reálně je v Krnově o něco více kol, protože je zde velké využití. Zatím se počet neplánuje navýšit. Je to uzpůsobeno i tím, že dvakrát nebo třikrát do týdne zde přijede pracovník společnosti Nextbike, který ta kola převáží podle potřeby jednotlivých stanic. (Kutálková, 2023)

4.6 Plán udržitelné mobility města

Plán udržitelné mobility se věnuje tématu mobility a dopravy v Krnově. Po svých nebo jízdou na kole se každý člověk dostane všude ve městě a nemusí přitom využívat automobil. Nedávno také při stavbě obchvatu přes okraj města přišlo nemálo obyvatel o své zahrádky a město by se dalším takovým stavbám chtělo vyhnout.

Plán je rozdělen na **analytickou část**, kde je popsána základní geografie, demografie města, základní dopravní síť, kterou představuje pěší, cyklistická, silniční, železniční a statická doprava, letiště v Krnově a veřejná hromadná doprava. Je zde popsána analýza strategických dokumentů, např. Územní plán města, Strategický plán města nebo Zdravé město Krnov. Součástí jsou i dopravní a organizační analýzy. Následuje **návrhová část**, která obsahuje 37 cílů rozdělených do oblastí – vnitřní organizace, hromadná doprava, bezpečná doprava a aktivní doprava.

Mezi dominantní způsoby přepravy v Krnově patří chůze, která má 40 % podíl. 36 % cest je vykonáváno autem a podíl VHD a MHD se pohybuje okolo 12 %. Cyklistická doprava má 12 % podíl. Jeden z cílů je postupně nahrazovat cestu autem k aktivním způsobům dopravy. (Plán udržitelné mobility města, 2022)

V této oblasti se chystá novinka, a to nové pracovní místo – koordinátor městské mobility, který bude jednotlivé aktivity na městě koordinovat. V této chvíli se pro dané pracovní místo zařizují veškeré potřebné nutnosti. Předpokládaný nástup se plánuje na měsíc srpen či září a momentálně plánování a realizaci aktivit k udržitelnější mobilitě nemá nikdo na starost.

4.7 Zdravé město a Místní Agenda 21

Projekt Zdravé město je mezinárodní projekt, která rozvíjí Organizace spojených národů (OSN) – Světová zdravotnická organizace (WHO) od roku 1988. V roce 1994 byla vytvořena asociace Národní síť Zdravých měst České republiky (NSZM ČR) a dnes má vliv na 2 556 měst a obcí v ČR, to je přibližně 58 % populace České republiky. Krnov byl v NSZM ČR začleněn v roce 2011. V roce 2012 schválilo zastupitelstvo města Deklaraci Zdravého města Krnova a vstupem do NSZM se Krnov stal realizátorem Místní Agendy 21 a byl přidělen do kategorie D. Roku 2014 postoupilo do kategorie C, kde se nachází i v této době. Koordinátorem Zdravého města a Místní Agendy 21 Krnov je referentka odboru rozvoje města, která sleduje celý proces, přináší inovace a podněty pro kvalitnější život ve městě a sleduje naplňování kritérií v oficiální Databázi MA21. (Hodnotící zpráva za rok 2022, 2023)

Kritéria v MA21, která se musí plnit, jsou určitým způsobem nastavena a město Krnov tato kritéria chce plnit, ale dělá to trochu jiným způsobem, tím pádem to neumí papírově doložit. Paní Kutálková si myslí, že v této oblasti město Krnov dělá hodně věcí, hlavně co se týče participace s veřejností. Město Krnov se nesnaží plnit byrokraticky kritéria, snaží se to reálně dělat. Ve vyšších kategoriích se provádí audity a je potřeba, aby touto myšlenkou byl provázán celý úřad, což v Krnově tak úplně není.

Finanční prostředky na podporu Zdravého města a MA21 Krnov čerpá město ze svého rozpočtu a z dotací od Moravskoslezského kraje. V roce 2022 město získalo dotaci na aktivity MA21 ve výši cca 68 000 Kč. Aktivity Zdravého města byly podpořeny částkou 40 000 Kč z rozpočtu města, na participativní rozpočet bylo vyčleněno 1 000 000 Kč a 25 000 Kč na akce v rámci Zdravého města a MA21. (Hodnotící zpráva za rok 2022, 2023)

O dotace z Moravskoslezského kraje město Krnov žádá každý rok. Zatím se jí téměř pokaždé podařilo získat a každý rok je trochu jiná. Město Krnov dotaci zaměřuje spíše na pohybové projekty, ale může být zaměřena na kteroukoliv oblast MA21. Letos je schválena dotace 130 000 Kč, celkový rozpočet projektu je přibližně 186 000 Kč, tedy dotace představuje cca 70 % a zbylých 30 % město doplní ze svého rozpočtu. (Kutálková, 2023)

4.7.1 Aktivity za rok 2022

Aktivity, které město Krnov uskutečnilo v roce 2022 je celá řada. V rámci Projektu Zdravé město a Místní Agenda 21 spolupracuje město s veřejností, školami, odbornými institucemi, firmami a dalšími partnery. Při spolupráci města s veřejností se prostřednictvím diskusí vzájemně informují a nalézají odpovídající řešení určitých problémů.

Aktivity konané v roce 2022 jsou:

- Fórum Zdravého města,
- strategický plán města,
- participativní rozpočet,
- participace s občany,
- školní participativní rozpočet,
- EnviRoadshow,
- Deset tisíc kroků,
- Podpora podnikání,
- Snižování množství odpadů,
- Podpora cyklistiky,
- Krnov po svých,
- Evropský týden mobility,
- putování ke studánce,
- oslavy Dne Země,
- Uklidme Krnov, Uklidme Kabátův kopec. (Hodnotící zpráva za rok 2022, 2023)

Aktivity, které město Krnov pořádá se většinou opakují na roční bázi. Snaží se občany informovat a zapojovat do projektů a aktivit, které město nabízí. V letošním roce se aktivity budou opakovat, až na Fórum Zdravého města, které bývá uspořádané co dva roky.

Fórum Zdravého města

Zajímavou akcí, kterou město Krnov pořádá pro své občany je Fórum Zdravého města, které se v roce 2022 konalo v červnu v zahradě Střediska volného času Krnov. Na akci mohl přijít kdokoliv z občanů a řešily se zde problémy, které byly výsledkem dotazníkového šetření mezi občany i problémy, které byly uvedeny v diskusi.

Celkem se zúčastnilo 88 občanů a nejdůležitějšími body byly:

- bezpečí ve městě,
- městský park,
- třídění odpadu a nepořádek,
- komunitní energetika,
- nedostatek volnočasových aktivit pro dospívající osoby,
- využití brownfieldů a opuštěných budov,
- oživení v centru města,
- nedostupné bydlení pro mládež,
- změna nabídky základních a středních škol,
- nedostatek lékařů. (Hodnotící zpráva za rok 2022, 2023)

Participativní rozpočet a participace s občany

V rámci projektu Zdravé město a Místní Agenda 21 Krnov se snaží město zapojovat veřejnost do rozhodování o rozvoji města a nabízí využít určitou část městského rozpočtu na uskutečnění různých projektů či akcí. Město vyčlenilo 1 milion korun pro projekty doporučené veřejností.

V roce 2022 bylo do hlasování o nejlepší projekt vybráno 7 projektů – zahradní altán a lavičky ve sportovně relaxační zóně v Chomýži, dětské zábavné hřiště a vybavení multifunkčního hřiště v Krásných Loučkách, psí park, busta Františka Josefa I. umístěna na Hlavním náměstí, kované sochy pěti kontinentů v Zahradě pěti smyslů, poeziomat a dětské hřiště na fotbalovém stadionu. Hlasování se účastnilo 1 198 respondentů, nejvíce v historii participativního rozpočtu a probíhalo od 1. do 21. dubna 2022. Každý respondent měl tři kladné hlasy a jeden záporný. Projekt, který vyhrál v hlasování byl **Psí park**, znázorněn na obrázku 4.5, a který mohou majitelé psů využívat od října 2022. (Hodnotící zpráva za rok 2022, 2023)

Obr. 4.5 Psí park v Krnově

Zdroj: Hodnotící zpráva za rok 2022 (2023)

Participace s občany probíhala i při jednání u kulatých stolů, kde se sešlo vedení města s veřejností, která má zájem o kulturní dění ve městě. Ještě před konáním jednání město vytvořilo dotazníkové šetření pro veřejnost a poté se na jednání diskutovalo o deseti tématech, které je zapotřebí řešit. Občané byli také součástí sběru podkladů k analytické části Plánu udržitelné městské mobility za pomoci dotazníkových šetření, online pocitových map a diskuse na Fóru Zdravého města. Následně se mohli vyjadřovat k návrhové části plánu a finální verze byla poté prezentována zastupitelem města. (Hodnotící zpráva za rok 2022, 2023)

Krnov po svých

Krnov po svých je městská kampaň, která je realizována v rámci dotačního programu Podpora dobrovolných aktivit v oblasti udržitelného rozvoje a Místní Agendy 21. V rámci kampaně se lidé mohou zapojit do aktivit, jako například Deset tisíc kroků, cyklo vyjížďka Do Opavy na Fidorku, do Krnova na Kofolu, Den bez aut nebo Dny zdraví. Do výzvy Deset tisíc kroků v roce 2022 se aktivně zapojilo neuvěřitelných 503 účastníků a 51 týmů. Cílovou skupinou byli především lidé, kteří se sportu a zdravému životnímu stylu moc nevěnují. V rámci této výzvy si účastníci mohli pod dohledem profesionálů vyzkoušet kondiční trénink nebo nordic walking (chůze se specifickými holemi, které zapojují svaly z celého těla) a závěrem výzvy byla společná procházka.

V další výzvě pak 381 účastníků ušlo kolem sto tisíc kilometrů. (Hodnotící zpráva za rok 2022, 2023)

Město Krnov každý rok dělá projekt v rámci dotace z Moravskoslezského kraje. V roce 2022 to byla městská kampaň Krnov po svých a letošní rok je to více zaměřené na bezpečnost a mobilitu. (Kutálková, 2023)

V letošním roce se budou konat podobné aktivity jako v roce 2022. Nebude se pořádat Fórum zdravého města, které minulý rok bylo rozsáhlé a navázané na strategický plán. Město Krnov své Fórum zdravého města dělá trochu jinak, než je běžné ve zdravých městech. Fórum zdravých měst spadá pod národní síť zdravých měst, kde je určitá metodika, jak to Fórum zdravého města pořádat. V minulém roce to město Krnov inovovalo a udělali to v podstatě naopak. Principem je pozvat si lidi ke kulatým stolům a zeptat se jich, co je trápí ve městě, v dopravě, v životním prostředí a podobně. Na základě tohoto setkání se dělají ověřovací ankety pro občany, kteří se Fóra neúčastní a vyberou se nejdůležitější problémy. Město Krnov v minulém roce dělalo strategický plán a nejdříve vytvořili široký dotazník, kterého se účastnilo bez mála 1 000 respondentů. Dotazník byl zaměřený na strategický plán města, kde se nacházela například témata o dopravě, životním prostředí, bezpečnosti, odpadech a poté se uspořádalo Fórum zdravého města, kde se z výstupů dotazníku vybrala top témata a lidé na Fórum poté navrhovali konkrétní opatření k daným záležitostem. Povinnost pořádat Fórum zdravého města je každé 2 roky, tudíž v letošním roce se tato akce pořádat nebude. (Kutálková, 2023)

5 Zhodnocení a doporučení

Česká republika si v plnění cílů udržitelného rozvoje vede poměrně dobře. Ve Zprávě o udržitelném rozvoji se v roce 2022 umístila na 13. místě ze 163 zemí, které byly hodnoceny. Na prvních místech se umístilo Finsko, Dánsko, Švédsko, Norsko, tedy skandinávské země, které jsou v udržitelnosti o kus dále. České republice se daří naplňovat cíl 1 (konec chudoby), cíl 6 (čistá voda, sanitační zařízení), cíl 8 (důstojná práce a ekonomický růst), cíl 11 (udržitelnost ve městech a obcích) a cíl 15 (život na souši). A naopak se zastavila při plnění cíle 12 (zodpovědnost ve výrobě a spotřebě) a cíle 13 (klimatická opatření). (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2022)

Město Krnov se snaží podporovat začínající podnikatele a občany k podnikání. Na městském úřadě má podporu podnikání především na starost referentka odboru rozvoje města. Problém, který může zdejší ekonomiku ohrozit je stěhování studentů do větších měst kvůli studiu na vysoké škole. Následně se po vystudování hodně mladých lidí už nevrací zpátky do Krnova a jeden z hlavních faktorů může být větší nabídka práce a lepší posun v kariéře. S tím se snaží město bojovat a nabízí nejen pro začínající podnikatele, ale i pro studenty různé aktivity a projekty na podporu podnikání.

Autorka práce doporučuje realizovat akce, které budou především pro studenty středních škol, mladé lidi, kteří mají zájem dozvědět se o začátcích podnikání místních podnikatelů, ale i pro ostatní občany, které toto téma zajímá. Dále prostřednictvím těchto akcí informovat lidi o aktuálních nabídkách práce ve městě Krnov. Akce by se mohly konat jednou měsíčně, a aby město přilákalo co nejvíce zájemců, mohlo by udělat zajímavou video kampaň, která by následně byla zveřejněna na sociálních sítích a na webových stránkách města Krnova.

Město Krnov nabízí širokou nabídku podpory pro místní podnikatele, a to například workshopy, setkávání podnikatelů, konzultace, zapojení do programu Podnikej v Krnově!, kde mohou účastníci se svým nápadem či podnikáním vyhrát finanční odměnu.

Podnikatelé v Krnově by mohly ocenit zavedení coworkingových center, která jsou v posledních letech velikou oblibou. Nejznámější je Impuct Hub, který se nachází v Praze, Brně, Ostravě a ve Zlíně. Centra se nachází spíše ve větších městech, ale můžeme ho najít například v Uherském Hradišti, které má o něco málo více obyvatel než Krnov. V Krnově se nachází nevyužité prostory, které by mohly po rekonstrukci na

coworkingové centrum sloužit místním podnikatelům, začínajícím podnikatelům a studentům.

Cyklistická doprava je v Krnově na velmi dobré úrovni. Cyklisty zde vidíte jezdit v každém ročním období, ať je teplo nebo zima. Opatření, která má město Krnov ve svém Akčním plánu cyklistické dopravy se postupem času mění a některá jsou upravena nebo nejsou k aktuální situaci relevantní. Opatření také navazují na jiná projekty ve městě, které mají priority, tím pádem jejich realizace se protahuje a posouvá. Nicméně celkové řešení cyklistické dopravy ve městě Krnov je příznivé. Cyklisté mohou bezpečně projíždět městem po cyklostezkách, je zde dostatek stojanů, které mohou využívat a zabezpečit si tak svá kola. Další velkou žádanou formou cyklistické dopravy je bikesharing. Město spolupracuje s firmou Nextbike a nabízí přes 100 kol a 32 stanic k vypůjčení. (Kutálková, 2023)

Ze získaných informací by město Krnov mělo spolupracovat s občany na opatřeních, která jsou aktuálně nejdůležitější a pokusit se o jejich dřívější realizaci.

V grafu 5.1 je uveden počet výpůjček za období březen až listopad 2022 s podobně velkými městy, tedy s Pískem a Uherským Hradištěm. Město Uherské Hradiště má okolo 25 000 obyvatel a město Písek okolo 30 000 obyvatel. Z grafu je patrné, že množství uživatelů, které využívají bikesharing, je nejvyšší ve městě Krnov. V Krnově bylo vypůjčeno lehce přes 50 000 kol, v Písku 34 500 kol a v Uherském Hradišti 26 000 kol.

Graf 5.1 Počet výpůjček celkem

Zdroj: Bikesharing vyhodnocení 2022 (2022)

Co se týká celkové dopravy ve městě je vytvořen Plán udržitelné mobility města, který je velice obsáhlý. Momentálně je v přípravě nové pracovní místo na Městském úřadě – koordinátor městské mobility, který by měl jednotlivé oblasti udržitelné mobility realizovat a plánovat.

Odpadové hospodářství má v Krnově na starost referentka odboru investic a správy majetku, oddělení komunálních služeb. Město Krnov v letošním roce získalo dotaci v rámci OPŽP na nákup nádob pro systém door to door, který by rádi zavedli na podzim tohoto roku. Dále chce město nakoupit kompostéry pro občany, které o ně mají zájem. Pořádají se i různé akce pro občany, aby zjistili a byli informováni, kolik odpadu se v Krnově vytřídí a jak by správně měli třídít svůj odpad. Těchto akcí se účastní pouze lidé, kteří o to mají zájem. Z rozboru odpadu se zjistilo, že přes 50 % směsného odpadu, tam nemá být. (Hájková, 2023)

Autorka práce doporučuje proto informovat občany o akcích i jinou formou než na facebookovém profilu a webových stránkách. Mohou se vytvořit letáčky, které se následně hodí do schránek nebo mohou zapojit v nejvíce frekventovaný čas auta s rozhlasem, která budou jezdit po městě a informovat občany.

Město Krnov je součástí projektu Zdravé město a Místní Agenda 21. Koordinátorem ZM a MA21 je referentka odboru rozvoje města na Městském úřadě v Krnově. Aby mohli realizovat různé aktivity a akce, potřebují dostatek finančních prostředků. Proto každoročně podávají žádost o dotace z Moravskoslezského kraje a část financují ze svého rozpočtu. V letošním roce tvoří dotace 70 % a 30 % jde z rozpočtu města (Kutálková, 2023).

Aktivity, které proběhly v roce 2022 byly úspěšné a pro občany města přínosem. Tyto aktivity by mělo město Krnov opakovat na každoroční bázi a v rámci možností města je obměňovat. Například znovu se zapojit do kampaně Krnov – město bez plastů a zapojit pracovníky z městského úřadu i širokou veřejnost. Dále zapojit i studenty, kteří by mohli v rámci své bakalářské/diplomové práce navrhnout další doporučení, která by následně město Krnov mohlo využít. Nabídnout studentům středních škol možnost podílet se na tvorbě a zpracovávání dat z různých dotazníkových šetření, které město ke svým aktivitám vytváří.

Aby se aktivit, jak v kultuře, udržitelnosti, rozvoji města, podpoře podnikání, cyklistiky, snižování množství odpadů účastnilo co nejvíce občanů, autorka práce

doporučuje vytvořit instagramový účet jenom pro informace, týkající se těchto aktivit a akcí. Mladí lidé v dnešní době využívají převážně aplikaci Instagram, kde můžete svými příspěvky a obsahem zaujmout člověka, který vás ani nezná. Proto by město Krnov při tvorbě jednotlivých příspěvků mělo dbát na design, který dokáže zaujmout sledující a následně je přesvědčit, aby na danou akci přišli. Pro občany, kteří sociální sítě nemají nebo je nepoužívají mohou zavést formu posílání informací o dění ve městě přes emailovou adresu nebo SMS zprávu.

Město Krnov jako součást Místní Agendy 21 se nachází v kategorii C, kde je od roku 2013 až po současnost. Důvodem proč se město Krnov v MA21 dále neposouvá je nevyplňování dokumentů, které jsou potřebné k doložení a posunutí do vyšších kategorií (Kutálková, 2023). Zároveň je potřebné podávat každoroční audity udržitelného rozvoje, které Krnov nedělá a musí být většina pracovníků Městského úřadu provázána myšlenkou Místní Agendy 21, a to v Krnově nesplňují. Snaží se jednotlivé ukazatele plnit, ale následně to nedokládají písemně.

Město by mělo zavést pravidelné školení pracovníků Městského úřadu, aby touto myšlenkou byl provázán každý pracovník a následně písemně dokládat všechny potřebné dokumenty, aby se v budoucnu mohli posunout do vyšší kategorie. Pokud město Krnov nemá zájem o postup do kategorie B a následně kategorie A, mělo by tedy alespoň pokračovat v aktivitách, která plánují.

Na závěr by autorka práce doporučila městu Krnovu pravidelně sledovat webové stránky Svazu měst a obcí České republiky, kde se nachází informace a novinky v oblasti podpory udržitelnosti a podnikání. Jsou zde uvedeny nejaktuálnější projekty, výzvy, kterých se mohou města a obce účastnit. Dále sledovat webové stránky Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva pro místní rozvoj nebo Asociace společenské odpovědnosti.

6 Závěr

Cílem této práce bylo zhodnotit jednotlivé podpory udržitelného rozvoje a podnikání, které město Krnov nabízí a zároveň navrhnout doporučení, která by mohla být aplikována do praxe. Z počátku je vymezena charakteristika udržitelného rozvoje a podnikání různými autory. Poté se práce soustředí na podporu udržitelnosti v České republice. Jsou zde popsány vybrané podpory, které zaštiťuje Strategický rámec Česká republika 2030. Česká republika nabízí velké množství podpor udržitelného rozvoje a podnikání. Může se jednat o podpory v oblasti odpadového hospodářství, ochrany životního prostředí, udržitelné mobility ve městech, participace s občany nebo udržitelnosti v podnikání.

V praktické části byly na základě získaných dokumentů z Městského úřadu identifikovány a popsány jednotlivé projekty a koncepce města Krnova. Dále byly zahrnuty odpovědi, které byly získány z rozhovorů s referentkami Městského úřadu. Za pomoci těchto rozhovorů byl zjišťován aktuální stav jednotlivých projektů na podporu udržitelného rozvoje a podnikání. Poslední kapitola byla věnována zhodnocení uvedených projektů a doporučení, která se týkají podpory udržitelného rozvoje a podnikání ve městě Krnov.

Autorka práce uvedla pro město Krnov několik doporučení, která by mohla následně přispět k širší podpoře udržitelného rozvoje a podnikání a většímu zapojení občanů. Město Krnov se snaží naplňovat zásady udržitelného rozvoje a podporovat obyvatele ke společnému udržitelnému rozvoji města. Je součástí Národní sítě Zdravých měst a Místní Agendy 21 a je zapojeno do projektů na podporu podnikání a podporu udržitelného rozvoje.

Závěrem lze říct, že udržitelný rozvoj a podnikání je určitá forma budoucnosti. Každý by si v této oblasti měl najít své postupy, kterými se bude řídit a podporovat udržitelnost.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

BASL, Josef, Alena BUCHALCEVOVÁ a Libor GÁLA, 2013. *Zavádění Green ICT: podpora udržitelného rozvoje podniků inovacemi v ICT*. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-7431-133-8

DUŠEK, Jiří a Lubomír PÁNA, 2010. *Udržitelný rozvoj v evropských regionech*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. ISBN 978-80-86708-90-4

HEMENWAY, Toby, 2021. *Ekosystémy měst budoucnosti: permakulturní design jako řešení dopadů klimatické změny ve městech a posílení vztahů mezi jejich obyvateli: prověřené a úspěšné inspirace pro architekty, urbanisty, zahradní designéry, volené zástupce a zaměstnance úřadů – i vlastníky bytů a rodinných domů*. Přeložil Eva HAUSEROVÁ. Praha: Walden Press. ISBN 978-80-908015-2-3

KAŠPAR, Jakub a Marie PETROVÁ, 2006. *Místní Agenda 21: informace, postupy, kritéria*. [Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky]. ISBN 80-7212-435-8

KISLINGEROVÁ, Eva, 2021. *Cirkulární ekonomie a ekonomika: společenské paradigma, postavení, budoucnost a praktické souvislosti*. Praha: Grada Publishing. Expert. ISBN 978-80-271-3230-0

KOUDELKOVÁ, Petra, 2022. *Společenská odpovědnost firem a organizací: udržitelně o udržitelnosti*. Vydání I. Jesenice: Ekopress. ISBN 978-80-87865-77-4

KŘEČKOVÁ KROUPOVÁ, Zuzana, 2018. *Udržitelnost v České republice v kontextu vývoje v pokrizovém období*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE. ISBN 978-80-245-2297-5

KULDOVÁ, Lucie, 2012. *Nový pohled na společenskou odpovědnost firem: strategická CSR*. Plzeň: Nava. ISBN 978-80-7211-408-5

KUNZ, Vilém, 2012. *Společenská odpovědnost firem*. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3983-0

MAIER, Karel, 2012. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4198-7

REITSCHMIEDOVÁ, Alena, 1998. *Práce s veřejností a místní Agenda 21*. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR. Ekologická výchova a práce s veřejností v obci. ISBN 80-7212-047-6

ŠIMÍČKOVÁ, Marcella a Magdaléna DRASTICHOVÁ, 2013. *Ekonomie udržitelnosti – alternativní přístupy a perspektivy*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava. Series on advanced economic issues, v. 21 (2013). ISBN 978-80-248-3286-9

TÓTHOVÁ, Dominika, 2020. *Nástroje pro přechod na oběhové hospodářství: informační, motivační a dobrovolné nástroje pro obce a občany*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-9749-0

VRABCOVÁ, Pavla, 2021. *Udržitelné podnikání v praxi: dobrovolné nástroje (nejen) zemědělských a lesnických podniků*. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-3303-1

ZADRAŽILOVÁ, Dana, 2011. *Udržitelné podnikání*. V Praze: Oeconomica. Odborná kniha s vědeckou redakcí. ISBN 978-80-245-1833-6

Článek v odborném časopise nebo ve sborníku z konference

CARROLL, Archie B., 2016. Carroll's pyramid of CSR: taking another look. *International Journal of Corporate Social Responsibility* [online]. 1(1) [cit. 15.3.2023]. ISSN 2366-0066. Dostupné z: doi:10.1186/s40991-016-0004-6

Právní předpisy

Zákon č.17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické dokumenty a ostatní

Business Leaders Forum, 2004. *Společenská odpovědnost firem: kompletní průvodce tématem & závěry z průzkumu v ČR* [online]. Praha [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: https://neziskovky.cz/data/vyzkum_CSR_BLF_2004txt8529.pdf

CENIA. *Rychlý přístup podle municipality* [online]. [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: <https://ma21.cenia.cz/cs-cz/p%0c5%99ehledy/p%0c5%99ehledydlerealiz%0c3%a1tor%0c5%af/podletypurealiz%0c3%a1tora.aspx>

CENIA. *Souhrnné statistiky* [online]. [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: <https://ma21.cenia.cz/cs-cz/ma21vdatech/souhrnn%0c3%a9statistiky.aspx>

Evropská komise, 2020. *Nový akční plán pro oběhové hospodářství: Čistší a konkurenceschopnější Evropa* [online]. Brusel [cit. 20.4.2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0098>

Evropský týden udržitelného rozvoje, 2017. *Co je udržitelný rozvoj* [online]. [cit. 20.3.2023]. Dostupné z: <https://www.tydenudrzitelnosti.cz/o-projektu/>

Generali Česká pojišťovna, 2023. *Soutěž na podporu udržitelného podnikání* [online]. Praha [cit. 20.4.2023]. Dostupné z: <https://www.generaliceskaprofi.cz/enterprize>

Hodnotící zpráva za rok 2022 [online], 2023. Krnov [cit. 23.4.2023]. Dostupné z: https://krnov.cz/assets/File.ashx?id_org=7455&id_dokumenty=43868

Informační centrum OSN v Praze. *Cíle udržitelného rozvoje* [online]. Praha [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>

Koncepce cyklistické dopravy ve městě Krnov [online], 2019. [cit. 22.4.2023]. Dostupné z: [Template \(krnov.cz\)](https://www.krnov.cz/Template(krnov.cz))

Koncepce městské a aktivní mobility pro období 2021-2030 [online], 2020. [cit. 20.4.2023]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Dokumenty/Strategie/Dopravni-politika-a-MFDI/Koncepce-mestske-a-aktivni-mobility-pro-obdobi-2021-2030>

Krnov oficiální web, 2022. *I malý živnostník musí platit za odpad* [online]. Krnov [cit. 22.4.2023]. Dostupné z: [I malý živnostník musí platit za odpad: Krnov](#)

Krnov oficiální web, 2022. *Stavař, trenér i modelář uspěli* [online]. [cit. 16.4.2023]. Dostupné z: <https://www.krnov.cz/stavar-trener-i-modelar-uspeli/d-42776>

Mapa České republiky. *Mapa krajů ČR* [online]. [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <http://www.mapaceskerepubliky.cz/mapa-kraju>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Základní dokumenty* [online]. Praha [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: [Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Základní dokumenty \(mmr.cz\)](#)

Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2022. *Česká republika obsadila 13. místo na světě v plnění cílů udržitelného rozvoje OSN v roce 2022* [online]. [cit. 25.4.2023]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/ekonomika/cz/udalosti/ceska_republika_obsadila_13_misto_na.ht ml

Ministerstvo životního prostředí. *Místní Agenda 21* [online]. Praha [cit. 20.4.2023]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21

Nový akční plán pro oběhové hospodářství [online], 2020. Brusel [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0098>

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, 2023. *Cesta k dotaci: Jak probíhá proces získání dotace na váš projekt* [online]. [cit. 15.4.2023]. Dostupné z: <https://www.dotace-optak.cz/cesta-k-dotaci/>

Plán udržitelné mobility města [online], 2022. Krnov [cit. 22.4.2023]. Dostupné z: https://www.krnov.cz/assets/File.ashx?id_org=7455&id_dokumenty=41690

Podmínky dotačního programu Podnikvej v Krnově! 2023: Obecná část [online], 2023. Krnov [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: https://www.krnov.cz/assets/File.ashx?id_org=7455&id_dokumenty=43824

QRgenerator, 2023. *Generátor QR kódů* [online]. [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://qrgenerator.cz/>

Strategický plán města Krnova 2030 [online], 2022. Třinec: BeePartner [cit. 23.4.2023]. Dostupné z: https://krnov.cz/assets/File.ashx?id_org=7455&id_dokumenty=42516

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR: 1. aktualizace pro období 2021–2030 [online], 2021. Praha: Ministerstvo životního prostředí [cit. 20.4.2023]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/\\$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie/$FILE/OEOK_Narodni_adaptacni_strategie-aktualizace_20212610.pdf)

Turistické informační centrum. *Základní informace* [online]. Krnov [cit. 23.4.2023]. Dostupné z: <https://www.infokrnov.cz/zakladni-informace/os-1411/p1=52>

Úřad vlády České republiky, 2017. *Strategický rámec Česká republika 2030* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj [cit. 15.3.2023]. ISBN 978-80-7440-181-7

VALINOVÁ, Eliška, 2018. Role ČSÚ v problematice udržitelného rozvoje. In: *Statistika&My: magazín Českého statistického přádu* [online]. [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2018/09/18/role-csu-v-problematice-udrzitelneho-rozvoje/>

Jiné dokumenty

HÁJKOVÁ, Pavla, 2023. Rozhovor s referentkou odboru investic a správy majetku, oddělení komunálních služeb. Krnov 28.4.2023.

KUTÁLKOVÁ, Kristýna, 2023. Rozhovor s referentkou odboru rozvoje města. Krnov 28.4.2023.

VODIČKOVÁ, Melita, 2023. Rozhovor s referentkou odboru rozvoje města, podpora podnikání. Krnov 27.4.2023.

Interní materiály

Město Krnov, 2020. *Adaptační strategie na změnu klimatu pro město Krnov*. Krnov

Město Krnov, 2022. *Analýza jízdních dat březen–listopad 2022*. Krnov

Město Krnov, 2022. *Bikesharing vyhodnocení 2022*. Krnov

Město Krnov, 2021. *Návrh optimalizace odpadového hospodářství města Krnov*. Brno

Město Krnov, 2022. *Podpora podnikavosti a podnikání v Krnově*. Třinec

Seznam zkratek

VŠB-TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
ISO	International Organization for Standardization
MA21	Místní Agenda 21
CSR	Corporate Social Responsibility
OPŽP	Operační program Životní prostředí

Seznam příloh

Příloha 1 – Seznam otázek k rozhovoru

